SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI OB ŠESTDESETLETNICI

BIOGRAFSKI ZBORNIK

LJUBLJANA
1998

SLOVENSKA AKADEMIJA
ZNANOSTI IN UMETNOSTI
OB ŠESTDESETLETNICI

SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI OB ŠESTDESETLETNICI

BIOGRAFSKI ZBORNIK

LJUBLJANA
1998

SPREJETO NA SEJI PREDSEDSTVA
SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI
DNE 24. FEBRUARJA 1998

Urednik
Janez Orešnik

Jezikovni pregled
Marjeta Humar

(Podatki temeljijo na stanju dne 1. junija 1998.)

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.12(497.4):929

SLOVENSKA akademija znanosti in umetnosti
Slovenska akademija znanosti in umetnosti ob šestdesetletnici : biografski zbornik / [glavni in odgovorni urednik Janez Orešnik]. - Ljubljana : Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1998

ISBN 961-6242-14-8
1. Orešnik, Janez
76722432

Po mnenju Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Slovenije št. 415-01-035/98 (z dne 12. marca 1998) je ta publikacija uvrščena med proizvode, za katere se plačuje 5-odstotni davek od prometa.

Šestdesetletnica je prvi pomembnejši jubilej Slovenske akademije znanosti in umetnosti v novi državi, Republiki Sloveniji. To dejstvo opozarja na zgodovinski prelom v evropski zgodovini v letih 1989/90, in tudi pri nas. Spremembe teh let se močno odslikavajo v vseh državah vzhodne Evrope in v novo nastalih državah po razpadu totalitarnega političnega sistema, v njihovem družbenem, kulturnem in znanstvenem življenju. Slovenska akademija znanosti in umetnosti kot nacionalna ustanova ni bila izključena iz tega dogajanja. Primerjati je treba samo pričujoči biografski zbornik s tistim pred desetimi leti in razlika med njima postane očitna. Ne toliko razlika v članstvu, na katero vpliva več dejavnikov, drugačna in kakovostnejša, zlasti bolj mednarodna so znanstvena in umetniška prizadevanja naših članov, opisana v novem zborniku. Prav tako opazen je premik v sestavi dopisnih članov. Če so ob petdesetletnici še močno prevladovali zlasti člani iz republik nekdanje Jugoslavije, se je stanje v devetdesetih letih normaliziralo. Več je dopisnih članov iz zahodnoevropskih držav in Združenih držav Amerike. Nekatere zahodnoevropske države se sploh prvič pojavijo z dopisnim članom.

Ključnega pomena za delo in razvoj Slovenske akademije znanosti in umetnosti v zadnjem desetletju sta dva dogodka – novo vodstvo, izvoljeno leta 1992, in novi zakon o Akademiji, sprejet v Državnem zboru dve leti zatem. Oboje je bistveno pripomoglo k temu, da se je Akademija, osvobojena vsakršne politične ideologije, lahko posvetila osrednji nalogi: spodbujanju, pospeševanju in razvijanju znanosti in umetnosti. Novi zakon spet priznava Akademiji status "najvišje nacionalne znanstvene in umetnostne ustanove", zagotavlja ji avtonomen položaj in natančno opredeljuje razmerje do Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, ki mu je Akademija ustanoviteljica. Povezovalni člen med obema ostaja skupni raziskovalni program »Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda«. V notranji ureditvi Akademije ni prišlo do sprememb, razen leta 1994, ko se je v tretjem razredu oblikoval poseben oddelek za tehniške vede.

Raznovrstna dejavnost v obdobju zadnjih desetih let je bila na ravni prejšnjih obdobij, večidel jo je celo presegla. Še največ težav finančne na-

rave je moralo premagovati izdajanje publikacij, čeprav sta se prav v tem času končala dva temeljna projekta slovenske humanistike – s petnajstim zvezkom se je zaključil Slovenski biografski leksikon, s peto knjigo pa Slovar slovenskega knjižnega jezika. Nesluten razmah – daleč nad podobnimi prireditvami v preteklem času – je doživela simpozijska dejavnost. Številna znanstvena posvetovanja in kolokviji nacionalnega in mednarodnega značaja so Akademijo zasidrali v areni sodobnega znanstvenega mišljenja. Brižinski spomeniki, Academia Operosorum, Slovenci in država, Sveto pismo, Slovenija in sosednje dežele med antiko in karolinško dobo – so zgolj najbolj izpostavljene teme posvetovanj, ki smo jih organizirali v zadnjih letih, da ne omenjam drugih, prav tako pomembnih simpozijev s sodobno in najbolj sodobno problematiko, ki jih je Akademija pripravila sama, v sodelovanju z drugimi ustanovami ali jim je bila pokroviteljica.

Največ obveznosti nam novi položaj nalaga z mednarodno dejavnostjo. Danes imamo sklenjenih pogodb o znanstvenem sodelovanju z več kot dvajsetimi evropskimi akademijami znanosti. Zlasti plodno je sodelovanje z Evropsko akademijo znanosti in umetnosti s sedežem v Salzburgu, z drugimi, predvsem sosednjimi nacionalnimi akademijami bo stike treba še razširiti in okrepiti. V skladu s splošnimi težnjami časa je naša Akademija vključena tudi v vse osrednje povezave ustreznega pomena. Je članica Združenja evropskih akademij znanosti v Londonu (ALLEA), Mednarodne zveze akademij s sedežem v Bruslju in Evropske znanstvene fundacije v Strasbourgu.

Biografski zbornik je ob šestdesetletnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti poglavitna publikacija, ki se ji bodo pridružile še druge, prav tako tehtne knjižne izdaje. Prednost zbornika je vendar v tem, da bo našo javnost seznanil z najnovejšim stanjem Akademije, z osebnostmi in dosežki rednih, izrednih in dopisnih članov, pa tudi s seznamom pokojnih akademikov. Zbornik je tako naša izkaznica pred svetom, podoba celote in vsakega izmed nas posebej. Akademija je toliko vredna, kolikor je vredno delo njenih članov.

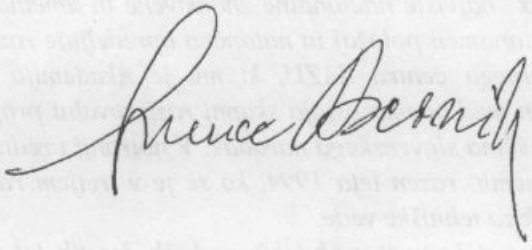

I. RAZRED
ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE

REDNI ČLANI

Aleksander BAJT
Emilijan CEVC
Stane GABROVEC
Ferdo GESTRIN
Rudi KYOVSKY
Boris MAJER
Vasilij MELIK
Zdravko MLINAR
Janko PLETERSKI
Stojan PRETNAR
Veljko RUS
Anton VRATUŠA

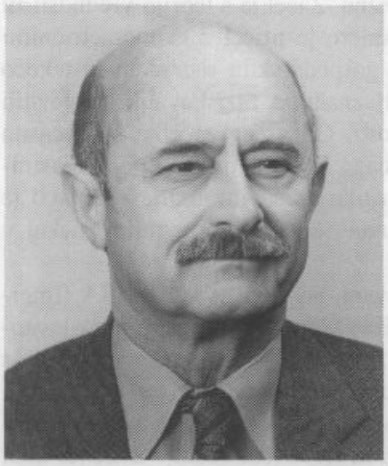

rojen 27. februarja 1921 v Ljubljani, dr. oec. sc., zaslužni profesor politične ekonomije na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, upokojeni predstojnik Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani.

Šolal se je v Ljubljani, kjer je diplomiral na Pravni fakulteti (1943) in z disertacijo *Marxov zakon vrednosti* pridobil doktorat ekonomskih znanosti (1953). Izpopolnjeval se je na Institut Universitaire d'Études Européennes v Turinu, Italija (1954), Department of Applied Economics, Cambridge, Anglija (1958), Cornell University, Ithaca, N. Y. (1959), MIT, Cambridge, Mass. (1959/60), in University of California, Berkeley (1960), vse ZDA.

Preden je prišel na Pravno fakulteto (1951), je bil delegat (direktor) v Tovarni nogavic Polzela (1945–46), komercialni in računovodski direktor uprave tekstilne industrije LRS (1946–47), načelnik oddelka za cene na Ministrstvu za industrijo in rudarstvo LRS (1947–50), referent na generalni direkciji za tekstil in usnje (1950) in na Ministrstvu za finance (1950–51).

Na Pravni fakulteti je začel kot predavatelj politične ekonomije. Redni profesor je postal v l. 1966. V obdobju 1961–63 je bil prodekan, od 1963–65 pa dekan Pravne fakultete. Predaval je tudi statistiko in nekatere specialne predmete, politično ekonomijo tudi na drugih fakultetah. Za ekonomijo in statistiko je oskrbel in izpopolnjeval lastna učbenika. Učbenik statistike s prvo izdajo l. 1970 in ekonomije s prvo izdajo v 1965 se po številnih izdajah in ponatisih uporabljata še danes. L. 1968 je bil izvoljen za rednega gostujočega profesorja na University of Virginia, kjer je v l. 1968/69 predaval na Graduate School. Posebne tečaje je imel za ameriške in italijanske podiplomce v Tremezzu (1967) in Benetkah (1968), posamezna predavanja pa na številnih univerzah in inštitutih, posebno v ZDA.

L. 1963 je ustanovil Ekonomski inštitut Pravne fakultete, najprej kot notranjo delovno enoto, v l. 1971 kot temeljno in v l. 1973 kot samostojno delovno organizacijo. Inštitut se je na začetku ukvarjal pretežno s teoretičnimi vprašanji, kasneje je prešel na področje ekonomske politike in se specializiral za diagnoziranje in prognoziranje gospodarskih tokov z ekonometrijo kot temeljno raziskovalno metodo. T. i. impulzni trend je njegova zamisel. Na EIPF je zbral nekaj odličnih mladih raziskovalcev. Z njimi je postal EIPF eden najbolj uglednih in vplivnih ekonomskih inštitutov v Jugoslaviji.

Njegovo osebno delovno področje je zelo obsežno. Začel je s teorijo vrednosti in cen, prešel na teorijo produkcije in delitve, s katero je pričel z ekonometričnimi raziskavami, kasneje pa se je največ ukvarjal z gospodarskim sistemom in tekočo ekonomsko politiko. S tega področja je najbolj značilno raziskovanje poslovnih ciklusov in napovedovanje gospodarske aktivnosti. Od vsega začetka se občasno ukvarja s teorijo lastnine. Z razločevanjem pravnega in ekonomskega pojma lastnine je omogočil njeno znanstveno obdelavo in kritiko domačih ureditev. Objavil je kakih 50 samostojnih del, 300 razprav in člankov, od tega 60 v tujini, nekaj v najuglednejših svetovnih revijah.

Udeležil se je številnih mednarodnih posvetovanj, posebno v okviru IEA (International Economic Association (Pariz)) in CESES (Milano), prav tako jugoslovanskih (posebno t. i. opatijskih), skoraj vedno z referati, pogosto uvodnimi. Na povabilo nekaterih vlad (Čile, Bangladeš, Kitajska) je sodeloval na svetovalnih konferencah. Bil je član upravnega odbora European Economic Association, znanstvenega sveta ISDEE (Trst), soustanovitelj in član teoretične sekcije ZEJ, ter član uredniškega odbora Journal of Comparative Economics in Ekonomske analize (Economic Analysis). Od začetka izdajanja mesečnikov EIPF Gospodarska gibanja (1971) in Privredna kretanja Jugoslavije (1974) do 1993 je bil njun urednik, do 1987 tudi njun glavni avtor.

Pomembno je sodeloval pri oblikovanju ekonomske politike in gospodarskega sistema. Bil je član številnih republiških komisij in teles, npr. ekonomskega sveta IS, v 1965 in 1980 je bil tudi njegov predsednik, zveznega ekonomskega sveta, v osemdesetih član komisije za izvajanje stabilizacijskega programa v vladi M. Planinc, l. 1989 pa je bil svetovalec predsednika ZIS-a Anteja Markovića. Skoraj vsa osemdeseta je bil predsednik komisije (sveta) za družbene vede RS, po osamosvojitvi Slovenije pa predsednik Sveta RS za znanost in tehnologijo.

Izredni član SAZU je postal 24. aprila 1981, redni član pa 23. aprila 1987. Bil je načelnik oddelka za družbene vede in tajnik prvega razreda. Je častni član Zveze ekonomistov Slovenije (1980).

L. 1957 je prejel prvo nagrado Sklada Borisa Kidriča za razpisano temo, l. 1986 Kidričevo nagrado za knjigo *Alternativna ekonomska politika*, l. 1988 pa Bakarićevo nagrado za knjigo *Samoupravna oblika družbene lastnine*. Podatke o njem vsebujejo vse pomembnejše mednarodne in nekatere nacionalne bibliografije. Do upokojitve l. 1995 je imel med slovenskimi družboslovci največ citatov v SSCI. Ob življenjskih jubilejih je bil odlikovan z redom dela z zlatim vencem (1971) in redom republike s srebrnim vencem (1981).

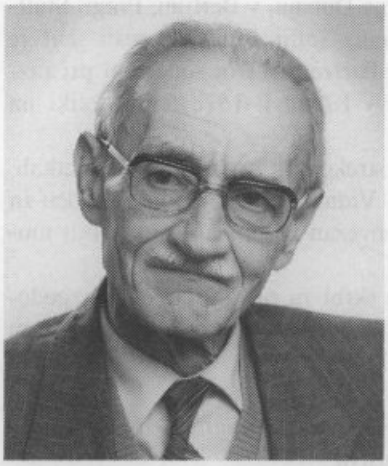

rojen 5. septembra 1920 v Kamniku, doktor zgodovine in teorije umetnosti, znanstveni svetnik v pokoju

Študiral je umetnostno zgodovino in primerjalno književnost na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in 1952 promoviral z disertacijo o srednjeveški plastiki na Slovenskem. Po enoletnem službovanju kot kustos v Narodni galeriji je postal 1950 asistent Sekcije za zgodovino umetnosti Inštituta za zgodovino pri SAZU in bil od 1972 do 1992 upravnik osamosvojenega Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta, ki ga je že pred tem organiziral v soglasju z akad. Steletom. 1962/63 se je kot Humboldtov štipendist izpopolnjeval v Münchnu pri prof. Th. Müllerju.

Je častni član Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, član več domačih strokovnih društev, na tujem pa včlanjen v Deutscher Verein für Kunstwissenschaft in v Gesellschaft für Schweizerische Kunstgeschichte.

Izredni član SAZU je od 24. aprila 1981, redni od 23. maja 1985.

Raziskovanje je usmeril predvsem v umetnostno preteklost slovenskega ozemlja ob poglobljeni umetnostnogeografski metodi, kar je narekovalo predvsem študij spomenikov na terenu in primerjave z umetnostjo sosednjih dežel, zlasti Furlanije in Avstrije, razen teh pa Bavarske, Češke in Madžarske. Srednjemu veku se je oddolžil z več specialnimi študijami o arhitekturi, slikarstvu in ikonografiji, s knjigama *Srednjeveška plastika na Slovenskem* (1963) in *Poznogotska plastika na Slovenskem* (1970), s katalogom za razstavo gotske plastike v Narodni galeriji (1973) in s knjigo o gotskem kiparstvu v zbirki Ars Sloveniae. Posebej je zajel *Kiparstvo na Slovenskem med gotiko in barokom* (1981). Razstava umetnosti 17. stoletja v Narodni galeriji je sprožila pionirske raziskave slikarstva tega stoletja na Slovenskem. Z novimi dognanji je osvetlil delo kiparja iz Judenburga, problem romanske kapele na Malem gradu v Kamniku, umetnost reformacije pri nas, Valvasorjevega umetniškega kroga, stilne začetke nemškega baročnega kiparja Leonharda Kerna. Del raziskav je posvetil umetnostni situaciji Beneške Slovenije in zvezam s furlansko umetnostjo. Posegel je v ikonografske, arheološke in etnografske probleme (npr. ob panjskih končnicah in ljudski umetnosti). Zgoščen pregled umetnostnega razvoja na Slovenskem od naselitve do impresionizma je podal v knjigi *Slovenska umetnost* (1966). Moderno umetnost je spremljal z eseji in kritikami ter z uvodi v razstavne kataloge, med drugim tudi razstave slikarstva 19.

stoletja in impresionizma v Ljubljani, Beogradu, na Dunaju, v Berlinu, Pragi, Stuttgartu, Amsterdamu, Barceloni, Madridu, Lizboni, Sofiji in Budimpešti. Bil je soavtor razstave *Umetnost na tleh Jugoslavije* v Parizu 1971 in sodeloval pri razstavah o Parlerjih in umetnosti mehkega sloga v Kölnu l. 1978 ter o gotiki na Štajerskem v St. Lambrechtu l. 1978.

Sodeloval je na mednarodnih kongresih in strokovnih srečanjih v Benetkah, Bologni, Münchnu, na Dunaju, v Pragi, Kölnu, Vidmu, Rimu, Gorici, Gradcu in drugod, večinoma z referati. Kot svetovalec je povezan z domačimi in tujimi muzeji, galerijami in spomeniškovarstvenimi zavodi.

Kot član upravnega odbora Slovenske matice skrbi za njene umetnostnozgodovinske izdaje. Sodeluje pri leksikalnih edicijah doma in v tujini, tudi v uredniškem odboru novega svetovnega leksikona likovnih umetnikov v Dresdnu oz. v Münchnu.

Leta 1984 je prejel na Dunaju mednarodno Herderjevo nagrado in 1997 Steletovo nagrado Slovenskega konservatorskega društva.

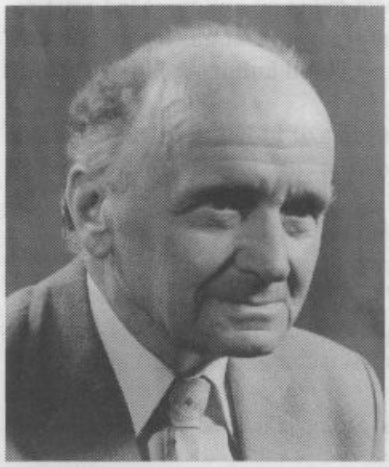

rojen 18. aprila 1920 v Kamniku. Maturiral je 1939 na škofijski gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano, med vojno bil interniran v Italiji in Švici. Diplomiral je 1968 na filozofski fakulteti v Zadru. Služboval je v Narodnem muzeju kot vodja arheološkega oddelka, od 1977 kot znanstveni svetnik, 1987 upokojen. Od 1969 je predaval prazgodovinsko arheologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Izredni član SAZU je od 23. aprila 1987, redni od 30. maja 1991.

Od 1962 je redni član Centra za balkanološke študije pri Akademiji znanosti in umetnosti BiH v Sarajevu, od 1967 izredni in od 1977 redni član nemškega arheološkega inštituta, dopisni član Inštituta za pra- in protozgodovino Italije (od 1963), Inštituta za etruščanske in italske študije (od 1972) in od 1985 dopisni član Bavarske akademije znanosti v Münchnu.

Svoje glavno delo je posvetil raziskovanju bronaste in železne dobe v Sloveniji. Kot vodja arheološkega oddelka je sistematično skrbel za objavo starega fonda arheološkega gradiva, ki ga več kot polovico hranijo v tujih muzejih (Dunaj, Gradec, Trst, Harvard) in je bil zaradi tega nedostopen za znanstveno raziskovanje v Sloveniji. Najvidnejši razultat tega prizadevanja je objava nekropole z Mosta na Soči v treh zvezkih (*Most na Soči (S. Lucia) I in II.* Arheološki kat. in mon. 22, 1983 in 23/1-2, 1984).

Od 1960–74 je vodil velika izkopavanja v Stični (ob sodelovanju arheološkega seminarja univerze iz Marburga in inštituta Smithsonian iz Washingtona). Izkopavanja so prinesla pomembna nova spoznanja o načinu pokopavanja, predvsem pa o naselju železne dobe. Razultati niso pomembni le zaradi novega gradiva in tehničnih podatkov, ampak so dali nov uvid v zgodovino dolenjske skupine, ki ima med železnodobnimi kulturami Slovenije najpomembnejše mesto. Izkopavanje v Stični je bilo v mnogih pogledih pionirsko in dragocena šola modernih izkopavanj. Objava izkopavanj (*Stična I., Arh. kat. in mon. 28, 1994)* je bila s priznanjem sprejeta tudi v tujem strokovnem tisku.

Na podlagi sistematične objave gradiva in izkopavanj je dal v številnih študijah sintezo bronaste in železne dobe Slovenije. Tako je izdelal novo kronologijo bronaste in železne dobe, od katerih ima zlasti zadnja mednarodni pomen in je bila splošno sprejeta. Na novo je opredelil kulturne skupine na Slovenskem in v njenem sosedstvu ter orisal njihovo kulturnohistorično podobo. Številne so njegove študije o

posameznih kosih materialne kulture in s področja duhovne kulture. Med prve sodijo predvsem študije o obrambnem orožju, med druge o situlski umetnosti. Na novo je postavil tudi probleme etničnih nosilcev železnodobnih kultur na Slovenskem in na Balkanu.

Rezultate svojih študij je strnil v sintetičnem prikazu bronaste in železne dobe Slovenije in Istre, ki je izšel v *Praistoriji jugoslovenskih zemalja IV/1983* in *V/1987*, katere sourednik je bil.

O rezultatih svojega dela je predaval na kongresih in v arheoloških inštitutih doma in v tujini. Bil je urednik številnih strokovnih revij in publikacij, sedaj je odgovorni urednik *Arheološkega vestnika*. 1973 je vodil sekcijo za bronasto in železno dobo na svetovnem kongresu za pra- in protozgodovinske vede v Beogradu. Bil je tudi soorganizator mednarodne situlske razstave v Padovi, na Dunaju in v Ljubljani.

Narodni muzej mu je posvetil 20./21. zvezek *Situle* (Zbornik razprav), kjer je objavljena tudi njegova bibliografija (do 1980).

rojen 8. oktobra 1916 v Ljubljani, se šolal in diplomiral prav tam, specializacija pri prof. F. Braudelu v Parizu (1961); dr. zgodovinskih znanosti, upokojeni redni profesor za občo zgodovino fevdalizma na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, zaslužni profesor.

Izredni član SAZU od 6. junija 1983, redni član od 23. aprila 1987; redni član Društva za proučavanje i unapredjenje pomorstva Jugoslavije.

Njegovo znanstveno delo je zelo obsežno (nad 300 bibliografskih enot) in široko po tematiki. Zajema obdobje od starega veka do 20. stoletja, čeprav je težišče na gospodarski in družbeni zgodovini poznega srednjega veka, 16. in deloma 17. stoletja *(Trgovina slovenskega zaledja s primorskimi mesti od 13. do konca 16. stoletja*, 1965; *Mitninske knjige 16. in 17. stoletja na Slovenskem*, 1972). Preučeval je tudi reformacijo (*Družbeni razredi na Slovenskem in reformacija* ter druge razprave), zgodovino pomorstva na severnem Jadranu (*Pomorstvo srednjeveškega Pirana*, 1978, v soavtorstvu z D. Mihelič *Tržaški pomorski promet 1759/60*, 1990) in na široko posegel v problematiko povezav med obema obalama Jadranskega morja. Pri tem je uveljavil nove metode preučevanja in z rezultati obogatil slovensko zgodovinopisje zlasti za čas prelomnih stoletij iz srednjega veka v novi vek ter hkrati vplival na smer tega raziskovanja. V svojih delih in razpravah je dogradil in uveljavil tezo, da je bila usmerjenost gospodarskega in kulturnega življenja v slovenskih deželah poleg na južnonemške dežele v veliki meri vezana tudi na Italijo. Hkrati s tem preučevanjem je raziskoval stoletja trajajoče migracijske tokove iz jugoslovanskih dežel v italijanske kraje in s tem sprožil nov val preučevanj te problematike tudi pri sosedih. Z naše strani se je uveljavil kot osrednja osebnost v delu jugoslovansko-italijanske komisije za zgodovino, katere delovni načrti so vsebovali preučevanje zgodovinskih povezav med deželami na obeh straneh Jadranskega morja. V zvezi s tem je organiziral 7. zasedanje komisije z delovno temo Migracije Slovanov v Italijo (1978). Prvi se je začel v slovenskem zgodovinopisju ukvarjati z zgodovino pomorstva in je vplival na nastanek Pomorskega muzeja v Piranu. S soavtorjem V. Melikom je napisal delo *Slovenska zgodovina od konca osemnajstega stoletja do 1918* (1966); delo je bilo prevedeno v srbohrvaščino (Sarajevo 1979); deloma izpopolnjeno besedilo je objavljeno tudi v *Zgodovini Slovencev* (1979). Njegova knjiga *Slovenske dežele in zgodnji kapita-*

lizem (1991) je prvi sintetični opis gospodarstva in družbe na Slovenskem v obravnavanem obdobju. V čas 2. svetovne vojne, narodnoosvobodilnega boja in revolucije je posegel z delom *Svet pod Krimom* (1993). Vrsta njegovih razprav in prispevkov je izšla v tujih jezikih.

Za znanstveno delo je dvakrat dobil nagrado Sklada Borisa Kidriča (1966, 1973). Ima več odlikovanj, med njimi red republike s srebrnim vencem (1976), red dela z rdečo zastavo (1982) in srebrni častni znak svobode Republike Slovenije (1996) ter naziv Cavaliere Ufficiale republike Italije. Dobil je še druga priznanja, 1984 nagrado mesta Ljubljane. Je častni član Zgodovinskega društva Ljubljana in Slovenske matice.

V zadnjih službenih letih in po upokojitvi je aktivno sodeloval na svetovnem kongresu gospodarskih zgodovinarjev v Budimpešti (1982), svetovnem balkanološkem kongresu v Beogradu (1984), na treh mednarodnih kongresih o povezavah med jadranskima obalama v Italiji (1980, 1984, 1987) ter na mednarodnem kongresu SANU in fondacije Cini v Beogradu (1984). Sodeloval je na več zborovanjih slovenskih zgodovinarjev in drugih znanstvenih posvetih (npr. SAZU 1991).

Vodi delo pri novem zvezku gospodarske in družbene zgodovine Slovencev o prometu in je zaključil monografijo o stoletnih migracijah Slovanov v Italijo (*Migracije Slovanov v Italijo*, 1998).

rojen 17. avgusta 1906 v Roču v Istri, dr. iur., redni profesor za delovno pravo na Pravni fakulteti v pokoju in zaslužni profesor Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani (1979).

Študij prava je končal 1928 na Pravni fakulteti v Ljubljani, leto kasneje je promoviral za doktorja prava. Po daljšem brezplačnem volontiranju je bil sprejet v sodno službo. Deloval je pri raznih sodiščih v Sloveniji in Srbiji, od 1937 naprej kot sodnik pri okrajnem sodišču v Novem mestu. V začetku 1942 je bil aretiran, odpeljan v taborišče Gonars, potem konfiniran v Abrucih (Rapino). Po zlomu fašizma se je prebil skozi nemško fronto k partizanom in bil kmalu premeščen na Vis. Tu je deloval v poverjeništvu za socialno politiko, postal najprej pomočnik poverjenika, po osvoboditvi Beograda pomočnik in zatem direktor državnega zavoda za socialno zavarovanje Jugoslavije. V tem obdobju je sodeloval pri pripravah vseh zakonov s področja dela in socialnega zavarovanja. Bil je delegat naše države na prvi generalni konferenci Mednarodne organizacije dela in na prvem svetovnem kongresu Rdečega križa v Torontu. 1950 se je vrnil v Slovenijo, kjer je bil isto leto izvoljen za docenta, 1952 za izrednega in 1957 za rednega profesorja za delovno pravo na Pravni fakulteti v Ljubljani. Od ustanovitve Inštituta za javno upravo in delovna razmerja pri Pravni fakulteti do njegove reorganizacije 1972 je bil namestnik direktorja in vodja oddelka za delovna razmerja in delovno pravo.

Izredni član SAZU je od 25. marca 1976, redni od 24. aprila 1981.

Njegova strokovno-znanstvena dejavnost je zelo obsežna, saj je napisal 200 knjig, razprav in člankov, ki vsebinsko sežejo od zgodovinskih razprav o delovnih razmerjih in pravnem položaju delavcev v Sloveniji do izoblikovanja splošne teorije delovnega prava. Sinteza te razmeroma mlade pravne panoge, ki jo prežemata jugoslovanska ideologija in praksa, je izšla v knjigi *Delovno pravo, Splošni del (teoretske osnove)*. Med specialnimi temami so tiste, ki razvijajo nove teoretične poglede na področju pravnega urejanja dela, in tiste, ki se ukvarjajo s »sindikalnim« pravom ter reševanjem konfliktnih situacij, zlasti s stavkami. Pomemben je njegov prispevek na področju mednarodnega (univerzalnega in regionalnega) delovnega in primerjalnega delovnega prava.

Z referati se je udeležil več svetovnih kongresov delovnega prava v številnih univerzitetnih središčih v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Italiji, Švedski, Češkoslovaški, Poljski in Madžarski.

Prejel je več priznanj in odlikovanj, med njimi Kidričevo nagrado, spominsko plaketo ob 100-letnici Slovenske matice in red dela z rdečo zvezdo.

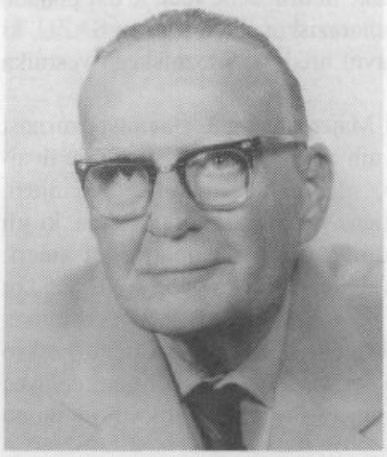

rojen 15. februarja 1919 na Colu pri Vipavi. Po maturi se je vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani in diplomiral iz slovenskega jezika in književnosti junija 1941. Po italijanski zasedbi Ljubljane se je že poleti 1941 vključil v narodnoosvobodilno gibanje kot mladinski aktivist. Od junija 1942 do septembra 1943 je bil interniran v koncentracijskih taboriščih Gonars in Treviso. Februarja 1944 je odšel iz Ljubljane v partizane na Primorsko in nato v Belo krajino, kjer je med drugim sodeloval v uredništvu Slovenskega poročevalca. Po osvoboditvi se je zaposlil v Cankarjevi založbi kot prevajalec, urednik in nekaj let kot direktor založbe. V tem času je poglobljeno proučeval marksistične klasike, zlasti filozofske tekste in zgodovino evropske filozofije 19. in 20. stoletja. V letih 1952–59 je poučeval filozofske predmete na srednjih šolah v Ljubljani, potem pa je to delo nadaljeval na Filozofski fakulteti v Ljubljani kot višji predavatelj marksistične filozofije. Organiziral in vodil je tudi metodično usposabljanje slušateljev filozofskega oddelka za pouk filozofije na srednjih šolah. Poleg tega je v tem času dal pobudo za ustanovitev filozofskega raziskovalnega oddelka v okviru takratnega sociološkega inštituta pri Univerzi v Ljubljani in bil več let njegov predstojnik. Leta 1968 je doktoriral iz filozofskih znanosti s tezo o razmerju med znanostjo in metafiziko v evropski filozofiji 19. in 20. stoletja. Po opravljenem doktoratu je bil izvoljen za izrednega in nato rednega profesorja filozofije. Več let je bil tudi predstojnik filozofskega oddelka na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Leta 1972 je bil imenoval za predstojnika Marksističnega centra v Ljubljani. Konec sedemdesetih in v začetku osemdesetih let je bil član predsedstva CK ZKS za področje znanosti in kulture. Leta 1986 je bil izvoljen za člana predsedstva SR Slovenije. Po dveh letih mandata je zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja odstopil in se 1988 upokojil.

Poleg navedenega je do upokojitve opravljal še vrsto drugih strokovnih in znanstvenih funkcij. Med drugim je bil član sveta jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja v Ljubljani, član uredniškega sveta revij Teorija in praksa in Anthropos, član glavnega uredniškega odbora *Enciklopedije Slovenije*, član ekspertne skupine za družbene vede pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, upravnega odbora Sklada Borisa Kidriča, član odbora za podelitev avnojskih nagrad in drugih.

Skupščina SAZU ga je 20. marca 1975 izvolila za izrednega, 24. aprila 1981 pa

za svojega rednega člana. V razredu za zgodovinske in družbene vede je dal pobudo za ustanovitev filozofskega inštituta pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU, ki ga je vrsto let tudi vodil. Do leta 1996 je bil glavni urednik Filozofskega vestnika SAZU.

Kot raziskovalec sodobne filozofije je Boris Majer posvečal glavno pozornost proučevanju kontinuitete in diskontinuitete glavnih tokov evropske filozofije dvajsetega stoletja, njihovim medsebojnim vplivom, stičnim točkam in razhajanjem. Mednje spada tudi marksistična filozofija in različne variante neomarksizma, ki jih je obravnaval z enako metodologijo kot vse druge filozofske tokove in smeri. Marksovo filozofsko misel je vseskozi pojmoval kot kritično teorijo in ne kot ideologijo ali apologetiko. Posebno pozornost je posvečal Marxovi teoriji odtujitve, h kateri se je velikokrat vračal in v njeni luči kritično ocenjeval politično prakso dosedanjih političnih sistemov. V tem duhu se je kot znanstveni in politični delavec zavzemal za avtonomno vlogo znanstvene in umetniške ustvarjalnosti in njuno neodvisnost od vsakokratne dnevne politike.

Ta njegova metodološka in vrednostna usmeritev se izraža v celi vrsti njegovih tekstov, zlasti iz kasnejšega obdobja, pa tudi v njegovi doktorski disertaciji.

Izmed njih velja omeniti zlasti naslednja dela: *Med znanostjo in metafiziko* (VZ, Ljubljana 1968), *Heidegger – mislec biti, uvodna študija* (Heidegger, *Izbrane razprave*, CZ, Ljubljana 1967), *Strukturalizem* (Beograd 1967) in druga dopolnjena izdaja (Ljubljana 1978), *Marksovo pojmovanje materializma* (Razprave 1. razreda SAZU, 1977), *Razmišljanje o drugačnem socializmu* (Založba ČZDO Komunist, 1988), *Umetnost in politika* (Pričevanja, avtobiografski eseji, Partizanska knjiga, Ljubljana 1983), *Marxism, Transcendence, and* Spirituality (*Marxism and Spirituality, An International Anthology* – edited by Benjamin B. Page, 1993).

Prejel je več družbenih priznanj in odlikovanj: medalja za hrabrost (1950), red zaslug za narod s srebrno zvezdo (1951), red dela z zlatim vencem (1965), red dela z rdečo zastavo (1975), red republike z zlatim vencem (1979), nagrada Sklada Borisa Kidriča za knjigo *Med znanostjo in metafiziko*, nagrada Cankarjeve založbe za isto delo.

rojen 17. januarja 1921 v Ljubljani. Tam tudi študiral: maturiral na klasični gimnaziji l. 1939, diplomiral iz zgodovine in primerjalne književnosti l. 1943, doktorat zgodovinskih znanosti l. 1959. Pomočnik mestnega arhivarja in bibliotekar Slovanske knjižnice od 1945–47, asistent, predavatelj, docent in profesor na Filozofski fakulteti: l. 1974 redni profesor, l. 1991 zaslužni profesor. Izredni član SAZU od 27. maja 1993, redni član od 27. maja 1997.

Glavno delo je posvetil slovenski zgodovini od začetkov narodnega gibanja 1768 do konca prve svetovne vojne 1918. O tem obdobju je tudi predaval, s svojim delom pa je segal tudi v starejši in poznejši čas. Pisal je o nastajanju naših srednjeveških mest in o terminu civitas. Kratek pregled slovenske preteklosti je dal v članku *Slovenci skozi čas* (*Na pragu tretjega tisočletja*, Celje 1987). S Ferdom Gestrinom je napisal *Slovensko zgodovino od konca 18. stoletja do 1918* (1966). Posebej je razpravljal o cenah v prvi polovici 19. stoletja in o gmotni podstavi slovenske družbe v tem času, o slovenskem vrednotenju drugih narodov. Objavljal je podrobnejše študije o letu 1848 in o razvoju ustavnega življenja od šestdesetih let naprej, o strankah in politikih. Spomine Josipa Vošnjaka in Ivana Hribarja je opremil z opombami ter spremnima študijama. O letu 1918 v slovenski zgodovini je pisal v Zgodovinskem časopisu, 1988, v Časopisu za zgodovino in narodopisje, 1994, pa o problematiki nastanka Jugoslavije. Razpravljal je o agrarnih gibanjih v dvajsetih letih ter o razvoju ljubljanske univerze.

Posebej so ga zanimale volitve v dunajski parlament, v deželne zbore in vodilne občine. Knjiga *Volitve na Slovenskem 1861–1918* (1965) je dobila leta 1991 nagrado Antona Gindelyja za zgodovino donavske monarhije in je izšla l. 1997 v nemščini na Dunaju (*Wahlen im alten Österreich*). V 4. knjigi zbirke Comparative Studies on Governments and Nondominant Ethnic Groups in Europe, 1850–1940, ki jo je zasnovala European Science Foundation, je objavil daljšo študijo *The Representation of Germans, Italians and Slovenes in Ljubljana, Trieste, Maribor and other Neighbouring Towns from 1848 until the Second World War* (1993). Študija je izšla 1997 tudi v zborniku *Alpe-Adria-Städte*, ki ga je izdal A. Moritsch.

Od leta 1973 naprej je glavni urednik Zgodovinskega časopisa. Sodeloval je na mednarodnem kongresu zgodovinskih znanosti v Moskvi 1970 in v Stuttgartu 1985, na zborovanjih slovenskih zgodovinarjev, na mednarodnih kulturnozgodo-

vinskih simpozijih Mogersdorf/Modinci in na številnih mednarodnih simpozijih v tujini in v Sloveniji ter na zgodovinskih in sorodnih prireditvah v Mariboru, Celju, Ptuju, Kranju, Novi Gorici in drugod.

rojen 30. januarja 1933 v Žireh, sociolog. Diplomiral je 1958 na Pravni fakulteti v Ljubljani, podiplomsko študiral sociologijo na Inštitutu za družbene znanosti v Beogradu. 1960 je postal asistent za sociologijo na Pravni fakulteti (Ljubljana) in tam 1967 doktoriral. Študijsko se je izpopolnjeval v Angliji in ZDA. Od 1963 do 1968 je bil raziskovalec na Inštitutu za sociologijo, od 1968 izredni, od 1974 pa redni profesor na FSPN, sedanji FDV. 1974–76 je bil dekan fakultete. Kot prvi (v mednarodnem merilu) je zasnoval prostorsko sociologijo in jo uvedel kot predmetno področje študija in raziskovanja. Deluje kot predstojnik Centra za prostorsko sociologijo in predava več predmetov, ki zadevajo vsebino njegovega raziskovanja.

Kot predavatelj, raziskovalec ali svetovalec je sodeloval na številnih znanstvenih ustanovah, npr. na University of Pennsylvania, University of Oregon, State University of New York, University of North Carolina, Institut d'Etudes Politiques de Paris – Sorbonne, Institute of Development Studies – University of Sussex, Institut filosofii in socjologii – PAN, CIRCOM – Tel Aviv, Istituto di sociologia internazionale – Gorica, Instituto di ricerche economiche, Bellinzona, v »inter-agency missio« (ILO, FAO idr.) v Colombu. Sodeloval je v več mednarodnih komparativnih raziskavah o razvojnih spremembah na lokalni in nacionalni ravni.

Njegova bibliografija obsega okrog štiristo enot, in od tega je avtor ali soavtor čez dvajset samostojnih publikacij. Objavljal je v več kot dvajsetih strokovnih revijah in v osmih tujih jezikih, med drugim v Intern. Jour. Urban and Reg. Research, Annals of the American Acad. Pol. Soc. Sciences, Intern. Jour. Sociology and Soc. Policy, Architecture et Comportement, Espaces et Sociétés, Studia sociologiczno-politiczne, Comparative Political Studies, Revue de l'Est, La Ricerca sociale, Sociologia urbana e rurale, Intern. Jour. Soc. Language. (Bil) je član uredniških svetov in odborov več mednarodnih sociooloških revij. Je tudi urednik za področje sociologije pri *Enciklopediji Slovenije*.

Zdravko Mlinar je bil izredni član SAZU od 24. aprila 1981 in je redni član od 23. aprila 1987. Od 1995 je načelnik oddelka za družbene vede v I. razredu SAZU; od 1996 pa tudi tajnik tega razreda. 1980. je bil proglašen za častnega člana slovenskega sociološkega društva. Prejel je odlikovanje predsedstva SFRJ – red dela z zlatim vencem. Za knjigo *Humanizacija mesta* je 1985 prejel nagrado Sklada

Borisa Kidriča; za knjigo *Protislovja družbenega razvoja* pa 1987 nagrado dr. Vladimirja Bakariča kot najboljše delo s področja družbenih znanosti v Jugoslaviji; za knjigo *Individuacija in globalizacija v prostoru* pa 1995 nagrado RS »za vrhunske dosežke na področju sociologije«.

Zdravko Mlinar je bil soustanovitelj in prvi predsednik društva sociologov Slovenije (1965–69) ter predsednik jugoslovanskega sociološkega združenja (1971–72); je eden od začetnikov institucionalizacije in profesionalizacije sociologije v Sloveniji po II. svetovni vojni. V mednarodni sociološki zvezi (ISA) je deloval kot podpredsednik raziskovalnega komiteja za urbani in regionalni razvoj in predsednik raziskovalnega komiteja za socialno ekologijo; je tudi soustanovitelj sekcije Thematic Group on Sociology of Local-Global Relations, ISA, in Study Group on Politics of Local-Global Relations, IPSA. 1995–97 je deloval tudi kot predsednik skupine Pugwash za Slovenijo.

Zasnoval je sociološko preučevanje družbeno-prostorskih sprememb pri nas, najprej na lokalni ravni z vidika urbane in ruralne sociologije oz. sociologije lokalnih skupnosti. Postopoma pa je izgrajeval bolj celovito razlago teh sprememb, ki jo je predstavil v svojih izvirnih teoretskih koncepcijah in empiričnih raziskavah. Skupaj s Henryjem Teunejem je napisal temeljno teoretsko delo o »razvojni logiki družbenih sistemov«, ki doživlja odmevnost in aplikacijo na več področjih družbenih znanosti. Sicer pa je preučeval družbeno-prostorske spremembe na mikro- in makrosociološki ravni kot enotnost nasprotij procesov osamosvajanja in povezovanja. Osredotoča se na družbeno-prostorsko preobrazbo pod vplivom tehnoloških in političnih sprememb v evropskem in svetovnem merilu, pri čemer nakazuje perspektivo individualizacije in globalizacije kot tudi njune meje, tj. povratek k paradigmi zaprtega sistema. Raziskovalno in pedagoško pa deluje tudi na področjih prostorskega planiranja.

rojen 1. februarja 1923 v Mariboru, dr. zgod. znanosti, redni profesor Filozofske fakultete v Ljubljani, upok. 1982. Maturiral 1941 v Ljubljani, od avgusta 1941 do novembra 1943 v okupatorskem zaporu (Alessandria, Italija) zaradi odporniške dejavnosti. Julija 1944 se je pridružil narodnoosvobodilni vojski Slovenije. Po demobilizaciji novembra 1945 delal do l. 1951 v ministrstvu za zunanje zadeve v Beogradu. Vmes (1947) končal diplomatsko šolo tega ministrstva. V l. 1951–53 časnikar na Radiu Ljubljana, nato 16 let sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Vmes l. 1957 diploma iz zgodovine in l. 1963 doktorat zgodovinskih ved na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. L. 1970 izvoljen na tej fakulteti za docenta za zgodovino Slovencev in drugih jugoslovanskih narodov v 19. stoletju, 1971 za izrednega in 1974 za rednega profesorja. V l. 1979–81 dekan fakultete. Izvoljen 18. maja 1989 za izrednega člana in 27. maja 1993 za rednega člana SAZU. – Član predsedstva SR Slovenije, maj 1988–maj 1990.

Obsežno objavljeno znanstveno in strokovno delo (s prevodi 18 knjig, nad 100 večjih razprav, skupno nad 300 bibliografskih enot). Obravnava teme iz druge polovice 19. in prve polovice 20. stoletja o Slovencih v Avstriji, o slovenski narodni zgodovini, jugoslovanskem vprašanju, povezanosti družbenega z narodnim vprašanjem.

Najpomembnejše objave: *Manjšinska zakonodaja na Koroškem po drugi svetovni vojni*, Ljubljana 1960. – *Narodna in politična zavest na Koroškem 1848–1914*, Ljubljana 1965. (Nemška izdaja *Slowenisch oder deutsch? Nationalne Differenzierungsprozesse in Kärnten (1848–1914)*, Klagenfurt/Celovec 1996.) – *Koroški plebiscit* (zbornik), Ljubljana 1970. – *Prva odločitev Slovencev za Jugoslavijo*, Ljubljana 1971 (srbska izdaja, Beograd 1976). – *Die Slowenen 1848–1918*, v: *Die Habsburgermonarchie 1848–1918*, III/1, Wien 1980. – *Narodi, Jugoslavija, revolucija*, Beograd 1985 in 1986 (slovenska izdaja, Ljubljana 1986, makedonska, Skopje 1986). – *Istorija Jugoslavije do 1941*, v: *Enciklopedija Jugoslavije*, 6, Zagreb 1990. – *Senca Ajdovskega gradca*, Ljubljana 1993. – *Dr. Ivan Šušteršič. Pot prvaka slovenskega političnega katolicizma*, Ljubljana 1998.

Nastopal na številnih zborovanjih slovenskih in jugoslovanskih zgodovinarjev, v bilateralnih komisijah za zgodovino mednarodnih odnosov (italijansko-jugoslovanski, češkoslovaško-jugoslovanski in avstrijsko-jugoslovanski), na svetovnih kongre-

sih historikov 1965, 1970 in 1980. Sodeloval na mednarodnih posvetih: Oktober 1918 (Dunaj 1968), Kärntens Volksabstimmung 1920 (Celovec 1980), Les nationalités de l'Autriche-Hongrie et la paix de 1918–1919 (Pariz 1989), Staatliche Einheit und Teilung – Deutschland und Jugoslawien (Ljubljana 1991), Il nazionalismo delle piccole nazioni (Bologna 1992), v razpravah Avstrijsko-slovensko sosedstvo in Avstrijska državna pogodba in Nemci v Sloveniji (Gradec 1991). – Pripravil posveta Slovenski upor 1941 in Slovenci in država v priredbi SAZU in drugih ustanov (Ljubljana 1991 in 1994).

Prejel dve nagradi Sklada Borisa Kidriča (1965 in 1970), priznanje Andreja Schusterja Drabosnjaka (1968), nagrado Dimitrija Tucovića (1985), Kidričevo nagrado (1986) in priznanje Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani (1995). Odlikovanja: red zaslug za narod III. st. (1945), red dela z rdečo zastavo (1983) in zlati častni znak svobode Republike Slovenije (1993).

rojen 23. januarja 1909 v Bovcu, dr. iur., redni profesor za gospodarsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani.

Po maturi v Novem mestu 1927 študiral na Pravni fakulteti v Ljubljani, kjer je 1932 diplomiral in dosegel doktorat prava. Od 1932 do 1937 odvetniški pripravnik, nato do okupacije odvetnik v Mariboru. Junija 1942 odpeljan v italijansko internacijo. Po padcu fašizma delal kot aktivist OF v Ljubljani, nato po aretaciji in zaporu 1944 odpeljan v Nemčijo na prisilno delo do konca vojne. Po osvoboditvi načelnik pravnega oddelka pri ministrstvu za industrijo in rudarstvo Slovenije do konca 1949. Leta 1950 imenovan za docenta na ljubljanski Pravni fakulteti, 1953 za izrednega in 1957 za rednega profesorja. Po upokojitvi 1979 prejel naziv zaslužni profesor.

V letih 1969 do 1973 je bil direktor zveznega zavoda za patente. Izredni član SAZU od 20. marca 1975, redni član od 24. aprila 1981.

Bil oziroma je član številnih domačih strokovnih organizacij, dolgoletni predsednik komisije za industrijsko lastnino pri Gospodarski zbornici SRS; predsednik Društva za industrijsko lastnino pri Gospodarski zbornici SRS; prvi predsednik in častni član Društva za industrijsko lastnino Slovenije. Član mednarodnih strokovnih združenj: International Law Association (ILA) v Londonu; Association Internationale pour la Protection de la Propriété Industrielle (AIPPI) v Zürichu; Société de Législation Comparée v Parizu; Internationale Gesellschaft für Urheberrecht (INTERGU) v Berlinu; ustanovni član International Association for the Advancement and Research in Intellectual Property (ATRIP).

Za mednarodno trgovinsko arbitražo pri mednarodni trgovinski zbornici v Parizu je bil pogosto arbiter v raznih mednarodnih trgovinskih sporih.

Svoje znanstveno delo je usmeril na široko področje teorije podjetja in z njo povezane teorije cirkulacije blaga in storitev, zlasti trga in njegovih zakonitosti. Ta teoretična izhodišča je uporabil za poglobljeno analizo intelektualnih kreacij in njihovega gospodarskega pretvarjanja v vrednost. Tako je svoj znanstveni interes posvetil zlasti celotnemu področju industrijske lastnine, ne samo v njenem pravnem izrazu, temveč tudi v ustreznih ekonomskih in družbenih prvinah.

Bibliografija Stojana Pretnarja zajema poleg dvanajstih knjig in učbenikov še preko 275 naslovov znanstvenih razprav, referatov in recenzij, od tega preko 90

objavljenih v tujini. Je avtor več kot 50 gesel za *Pravno encikopedijo*, izdano leta 1979.

Po teoretični izvirnosti in temu primerni mednarodni odmevnosti izstopajo zlasti štiri dela iz njegovega znanstvenega opusa. V svetovni literaturi je prvi sprožil problem mednarodnega režima industrijske lastnine (pravne zaščite inovacij in znakov razlikovanja blaga in storitev) v luči razmerja in kot kriterij razlik med državami različnih razvojnih stopenj; razprava o tem je bila objavljena 1953 v uradnem glasilu Združenih mednarodnih birojev za intelektualno lastnino (Bureaux Internationaux Réunis pour la Protection de la Propriété Intellectuelle) *La Propriété Industrielle*. Druga, večkrat ponatisnjena razprava o pravni ureditvi znanstvenih odkritij je bila glavni referenčni vir za konvencijo o mednarodni registraciji znanstvenih odkritij v Ženevi l. 1978. Nadalje je avtor izvirne, t. i. »blagovne« teorije pravic intelektualne lastnine, objavljene prvič v Švici. In končno je za mednarodno enciklopedijo primerjalnega prava kot glavni poročevalec obdelal pravno ureditev znanstvenih odkritij, izumov in izboljšav v socialističnih državah, ki je leta 1979 izšla kot samostojna knjiga.

Poleg številnih posameznih predavanj na tujih univerzah oziroma fakultetah ter strokovnih združenjih je več let predaval primerjalnopravno teorijo podjetja na mednarodni fakulteti za primerjalno pravo v Luxemburgu, v letu 1964/65 pa splošno teorijo podjetja na doktorandskih tečajih pravnih fakultet državnih univerz v Kairu in Aleksandriji, 1966 ponovno v Kairu uvod v primerjalno trgovinsko pravo.

Leta 1958 in 1973 je bil član, 1970 pa tudi vodja uradnih delegacij SFRJ na diplomatskih konferencah o industrijski lastnini. 1963 in 1964 je bil uradni ekspert Združenih mednarodnih birojev za intelektualno lastnino (od 1967 dalje preoblikovanih v sedanjo Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino, WIPO), 1968, 1971 in 1973 pa ekspert OZN (UNIDO) za probleme industrijske lastnine v državah v razvoju.

1980 mu je bila podeljena Kidričeva nagrada za življenjsko delo na področju industrijske lastnine.

Prejel je red zaslug za narod s srebrno zvezdo (1963) in red dela z rdečo zastavo (1980).

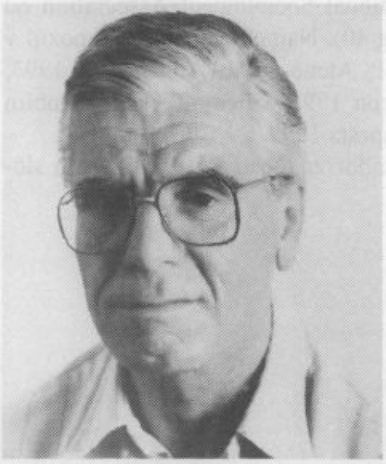

rojen 8. decembra 1929, znanstveni svetnik, redni profesor na Fakulteti za družbene vede. Maturiral v Ljubljani, diplomiral v Beogradu na stolici za čisto filozofijo in doktoriral v Zagrebu na sociologiji s temo: *Moč in odgovornost v delovnih organizacijah*. Specializiral se je v letu 1957/58 v Poitiersu in v Parizu, leta 1968/69 pa v ZDA na Columbiji, Ann Arborju in Berkeleyu. Zaposlen je bil najprej kot asistent na katedri za čisto filozofijo v Ljubljani, nato kot predavatelj na Višji kadrovski šoli v Kranju, na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, na Inštitutu za sociologijo v Ljubljani in ponovno na FDV. Kot gostujoči profesor oziroma kot gostujoči raziskovalec je en semester ali več delal na univerzah v Uppsali, Stockholmu, (Zahodnem) Berlinu, Kopenhagnu, Tokiju, Columbiji in Wassenarju.

Član jugoslovenskega sociološkega združenja, kjer je bil en mandat podpredsednik, častni član slovenskega sociološkega društva in član International Sociological Association, v katerem je bil ustanovitelj in prvi predsednik Raziskovalnega komiteja štev. 10 (za industrijsko demokracijo), član Rimskega kluba.

Od leta 1972 nenehno sodeluje v mednarodnih raziskavah, ki zadevajo problematiko sociologije dela, sociologije organizacije in organizacijske demokracije. Najpomembnejše mednarodne raziskave: Industrijska demokracija v 15 evropskih državah, Strateški procesi odločanja v treh evropskih državah, Pomen dela v 8 evropskih in izvenevropskih državah in Kvaliteta delovnega življenja zaposlenih v elektronski industriji v 15 evropskih in izvenevropskih državah.

Izredni član SAZU od 30. maja 1991 in redni član od 6. junija 1995.

Objavil je 161 člankov v znanstveni periodiki, od tega 40 v tujih publikacijah (izven območja bivših jugoslovanskih republik). Sam ali s soavtorji je poleg tega objavil 29 knjižnih del, od tega 7 v tujih založbah. Najpomembnejše knjižne publikacije: *Človek delo in strukture,* 1970, knjižni prvenec, za katerega je prejel nagrado Borisa Kidriča, *Work and Power*, 1980, ki je vnesel nove poglede na sociologijo dela, *Ownership and Participation*, 1992, delo, ki je anticipiralo sociološke probleme privatizacije, in *Socialna država in družba blaginje*, 1990, ki je koncipirala (post)socialistične probleme države blaginje. Poleg omenjenih knjižnih publikacij je imel pomembno vlogo tudi članek *Positive and Negative Power*, 1980, s katerim je začela izhajati nova revija Organization studies.

Aktivna udeležba na vseh kongresih International Sociological Association od leta 1969 dalje ter na številnih simpozijih (okrog 40). Najpomembnejši simpoziji v 90. letih: Helsinki 1990 in 1997; London 1991; Atene 1992; Amsterdam 1993; Tokio 1993; Bielefeld 1994; Leuven 1994; Boston 1995; Chemnitz 1995; Dublin 1995; Köbenhaven 1996; München 1996; Budimpešta 1997.

Prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča, ambasador znanosti RS, častni član slovenskega sociološkega društva.

rojen 21. februarja 1915 v Doljnih Slavečih, občina Murska Sobota. Diplomiral na Oddelku za slavistiko Filozofske fakultete v Ljubljani 1941, istega leta dosegel doktorat znanosti z disertacijo *Levec in Ljubljanski zvon*. 1950 končal tretjo stopnjo študija iz družbenih ved na Inštitutu družbenih ved v Beogradu. V NOB sodeloval od 1941. Od februarja 1942 do septembra 1943 v internaciji v koncentracijskih taboriščih Gonars, Treviso, Padova, Rab, od septembra 1943 do konca vojne na raznih vojaških in političnih dolžnostih: namestnik komandanta Rabske brigade, predstavnik Glavnega štaba NOV in PO Slovenije pri Komandi garibaldincev in Korpusu dobrovoljcev svobode v Milanu, predstavnik predsedstva OF pri Komiteju za nacionalno osvoboditev za severno Italijo (CLINAI). Po letu 1945 opravljal številne dolžnosti v organih federacije in v Sloveniji. L. 1953 prešel v rezervo kot polkovnik JLA. Stalni predstavnik SFRJ pri Organizaciji združenih narodov v New Yorku (1967–69). Namestnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve (1969–71), podpredsednik zveznega izvršnega sveta (1971–78), predsednik Izvršnega sveta skupščine SRS (1978–80), predsednik zveznega zbora (1982). Izredni član SAZU od 23. marca 1978, redni član od 23. maja 1985. Redni profesor na Visoki politični šoli (1956–67) in na Univerzi v Beogradu od 1969 ter na Univerzi v Ljubljani od 1974. Dr. h. c. Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru.

Direktor Inštituta za družbene vede v Beogradu (1965–67). Bil je podpredsednik predsedstva zveze združenj za družbene vede Jugoslavije, član sveta mednarodnega združenja za politične vede (IPSA) in član upravnega odbora inštituta OZN za raziskovanje in izobraževanje (UNITAR). Od 1974 predsednik upravnega sveta Mednarodnega centra za upravljanje podjetij v družbeni lasti v deželah v razvoju (ICPE) v Ljubljani, po l. 1982 njegov častni predsednik. Član upravnega sveta Mednarodnega inštituta za oceane na Malti (IOI) od l. 1974 in član Akademije mednarodne asociacije za družbeni razvoj (AMPS – Ženeva). Predsednik odbora SAZU za preučevanje narodnih manjšin od l. 1988.

Njegova znanstvena, družbenopolitična, pedagoška in publicistična dejavnost zajema področja razvoja samoupravljanja in participacije v Jugoslaviji, področje mednarodnih odnosov, vprašanja narodnih manjšin in človekovih pravic ter trajnostnega razvoja v svetu. Med pomembnejšimi znanstvenoraziskovalnimi projekti, ki

jih je organiziral sam ali skupaj z drugimi sodelavci, je treba omeniti zlasti: *Organizacija jugoslovanske komune in odnosi v njej* (Inštitut za družbene vede, 1961–63); *Odnosi v večnacionalnih skupnostih* (Inštitut za družbene vede, 1966); *Vrednosti v politiki, mednarodna primerjalna raziskava ob sodelovanju znanstvenikov iz Indije, Jugoslavije, Poljske in ZDA* (1965–69, knjiga, objavljena v ZDA 1969); *Razvoj teorije in prakse samoupravnega prava v Jugoslaviji* (1984–87); *Narodnosti in narodne manjšine* (1986); *Celostno upravljanje z obalnim področjem za trajnostni razvoj* (ICPE, 1995). Objavil preko tristo razprav in člankov.

Objavlja prispevke v tujih in domačih znanstvenih in strokovnih časopisih.

Ima partizansko spomenico 1941 ter druga odlikovanja.

IZREDNI ČLANI

Rajko BRATOŽ
Valentin HRIBAR
Jože MLINARIČ
Alenka ŠELIH
Marijan ZADNIKAR

rojen 17. februarja 1952 v Braniku, redni univ. profesor za zgodovino starega veka na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Po osnovni šoli v Braniku in Dutovljah (1958–66) je obiskoval gimnazijo v Novi Gorici (1966–70), nato vpisal dvopredmetni študij zgodovine in geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, ki ga je zaključil 1975, vzporedni študij latinskega jezika s književnostjo pa je zaključil 1981. Leta 1976 je postal asistent za zgodovino starega veka, 1979 je zaključil tretjestopenjski magistrski študij. Kot štipendist italijanske vlade se je študijsko izpopolnjeval v Trstu, Ogleju in Vidmu (1982/83). Leta 1986 je doktoriral in nato v istem letu postal docent, 1990 izredni in 1985 redni profesor za zgodovino starega veka. Kot štipendist Humboldtove ustanove se je 1990/91 izpopolnjeval v Nemčiji (Passau-Regensburg), kot štipendist sklada Constantin Jireček pa 1992 krajši čas na dunajski univerzi. Kot gostujoči profesor je predaval po en semester na univerzi v Salzburgu (1995) in na univerzi v Celovcu (1996).

Rajko Bratož je član več strokovnih društev doma in v inozemstvu (Istituto di storia sociale e religiosa (Gorica - Gorizia); Österreichische Gesellschaft für Ur- und Frühgeschichte (Dunaj); Kuratorium pro Teurnia (Dunaj); Verein zur Förderung der christlichen Archäologie Österreichs (Dunaj); Association pour l'Antiquité tardive (Pariz)).

Od 6. junija 1995 je izredni član SAZU.

Objavil je šest knjig (eno v inozemstvu), ki se nanašajo predvsem na dobo pozne antike in zlasti na začetke in razvoj krščanstva v vzhodnoalpskem, jadranskem in zahodnobalkanskem prostoru, z eno pa je segel v grško zgodovino. V domačem in tujem tisku je objavil ok. 40 razprav (od tega polovico v tujini), vrsto strokovnih tekstov, recenzij in nekaj prevodov (v celoti ok. 110 bibliografskih enot). Kot sourednik oz. glavni urednik je pripravil za objavo dva zbornika.

Rajko Bratož je bil predsednik Društva za antične in humanistične študije (1988/90), podpredsednik Zgodovinskega društva Ljubljana (1988/91), predstojnik Oddelka za zgodovino Filozofske fakultete (1991/1993), od pomladi 1996 pa je načelnik oddelka za zgodovinske vede razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU.

Kot strokovnjak za zgodovino pozne antike in zgodnjega srednjega veka je nastopil na celi vrsti znanstvenih srečanj doma (ok. 10) in v tujini (15). Bil je

glavni organizator ali soorganizator treh simpozijev, dveh z mednarodno udeležbo.

Imel je vrsto vabljenih predavanj na inozemskih univerzah: 4 v Avstriji, 8 v Nemčiji in eno v Franciji. Kot predavatelj je nastopil v več domačih, zamejskih in tujih društvih, leta 1996 pa imel tudi nastopno predavanje v SAZU (gl. Letopis SAZU 47, 1997, 163).

izredni član SAZU od 6. junija 1995, redni profesor za fenomenologijo in filozofijo religije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, se je rodil 28. januarja 1941 v Goričici pri Ihanu (Domžale). Diplomiral je 1964 iz filozofije in sociologije na ljubljanski Filozofski fakulteti, 1968 je na isti fakulteti magistriral, na zagrebški univerzi pa doktoriral. Sprva je bil zaposlen na Inštitutu za sociologijo in filozofijo, potem na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo (tu je bil 1975 po odločbi CK ZKS izključen iz pedagoške dejavnosti, založbe pa so dobile namig, naj ne objavljajo njegovih knjig), od 1992 deluje na Filozofski fakulteti, kjer je predstojnik Oddelka za filozofijo.

Bil je odgovorni urednik Tribune, Problemov in prvi glavni in odgovorni urednik Nove revije. Še zmerom je v njenem uredništvu, obenem pa v uredništvu strokovne filozofske revije Phainomena. Je tudi glavni urednik zbirke Znamenja pri Založbi Obzorja v Mariboru, član upravnega odbora Slovenske matice, član Društva slovenskih pisateljev in član slovenskega PEN. Sodeloval je pri pisanju osnutka Ustave Republike Slovenije.

Izredni član SAZU je od 6. junija 1995.

Njegova bibliografija obsega čez 200 referenc, od tega 20 knjig: *Človek in vera* (1969), *Molk besede – beseda molka* (1970), *Resnica o resnici* (1981), *Istina o istini* (1982), *Drama hrepenenja* (1983), *Metoda Marxovega Kapitala* (1983), *Sodobna slovenska poezija* (1984), *Kopernikanski obrat* (1984), *Moč znanosti* (1985), *Slovenska državnost* (1989), *O svetem na Slovenskem* (1990), *Sveta igra sveta* (1990), *Tragična etika svetosti* (1991), *Uvod v etiko* (1991), *Teorija znanosti in organizacija raziskovanja* (1991), *Ontološka diferenca* (1992), *Fenomenologija I* (1993), *Pustiti biti* (1994), *Fenomenologija II* (1995) in *Slovenci kot nacija* (1995).

Je član sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, predsednik CRP Znanost o znanosti, član predmetne kurikularne komisije za verstva in etiko ter član etične komisije Onkološkega inštituta.

Z referatom je sodeloval na mednarodnih simpozijih Znanost in vera (Ljubljana 1984), Aktualnost Heideggrove misli (Bad Godesberg 1989), Pavel VI. in odnos med Cerkvijo in svetom (Rim 1991), Heideggrovo delo Bit in čas (Ljubljana 1997) ter imel uvodni referat na 29. mednarodnem srečanju pisateljev (Bled 1996), na strokovnem posvetovanju društva državnih tožilcev Republike Slovenije (Bovec

1996), na strokovnem posvetovanju Enakost in pravičnost v pravni in socialni državi na Dnevih slovenskega sodstva (Portorož 1997) in na strokovnem posvetovanju Biotehnologija, bioinženiring, kloniranje – upi in strahovi slovenskega zdravniškega društva (Otočec 1997).

rojen 13. marca 1935 v Mariboru, dr. phil., redni profesor za zgodovino fevdalizma in pomožne zgodovinske vede na Pedagoški fakulteti v Mariboru.

Leta 1961 je diplomiral na Oddelku za klasično filologijo Univerze v Ljubljani, 1969. leta pa na Oddelku za zgodovino. Kot srednješolski profesor je poučeval na gimnazijah na Ravnah na Koroškem in v Novem mestu, od leta 1965 do 1971 je bil arhivar v Dolenjskem muzeju v Novem mestu, od leta 1971 do 1990 pa v Pokrajinskem arhivu v Mariboru, kjer je vodil oddelek za starejše gradivo izpred leta 1850. Leta 1978 je doktoriral na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 1985 je bil habilitiran za rednega profesorja. Od leta 1990 je redni predavatelj na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Izredni član SAZU je od 6. junija 1995.

Svoje zgodnejše znanstvenoraziskovalno delo je posvetil Dolenjski, in to raziskovanju gospodarske zgodovine v obdobju fevdalizma, kar je objavil v številnih strokovnih člankih in v samostojnih publikacijah: *Kostanjeviško gospostvo po urbarju leta 1625* in *Topografija posesti kostanjeviške opatije 1234–1786*. Intenzivno se posveča raziskovanju preteklosti starejših samostanov na Slovenskem (cistercijanov in kartuzijanov). S tega področja je objavil štiri monografije: *Kartuzija Pleterje 1403–1595*, izšlo 1982, *Kostanjeviška opatija 1234–1786, Žiče in Jurklošter 1170–1505*, izšlo 1991, ter *Stiška opatija 1136–1784*, izšlo 1995. Posveča se tudi raziskovanju preteklosti dominikancev pri nas. V letu 1997 je izšlo delo *Marenberški dominikanski samostan 1251–1782*. Od leta 1975 objavlja dokumente, ki zadevajo zgodovino Maribora od 12. do 18. stoletja. Doslej je izšlo 22 zvezkov *Gradiva za zgodovino Maribora*.

Prevajal je iz latinščine, grščine in stare nemščine. Samostojno so izšli prevodi *Anakreontika* in *Pesmi o vinu in ljubezni*, 1968, *Theatrum mortis humanae J. V. Valvasorja*, 1969, *Properc*, 1973 in *Teokritove idile*, 1984.

Za svoje delo je 1988 prejel Glazerjevo nagrado mesta Maribora in nagrado Kidričevega sklada. Od leta 1975 je član mednarodne komisije za uresničitev arhivskega sporazuma z Avstrijo iz leta 1923 in za zahteve restitucije gradiva, odnesenega iz Slovenije v letih 1941–45.

rojena 2. oktobra 1933 v Mariboru, redna profesorica Pravne fakultete Univerze v Ljubljani.

Maturirala je 1952. l. na klasični gimnaziji v Mariboru, na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani je diplomirala 1957; tu je 1963 doktorirala. V l. 1958 in 1959 je delala kot sodna pripravnica in kot sodnica na okrajnem sodišču. Od oktobra 1959 do 1973 je bila najprej asistentka (1959–63) in nato znanstvena sodelavka (1963–73) na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. L. 1973 je bila izvoljena za docentko za kazensko materialno pravo na tej fakulteti, l. 1978 za izredno, 1983 pa za redno profesorico za kazensko materialno pravo in kriminologijo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, na kateri je bila v letih 1985–87 tudi dekanica, v letih 1987–89 pa prorektorica Univerze v Ljubljani; od 1993 je direktorica Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti.

Je članica domačih strokovnih društev: zveze društev Pravnik, društva za kazensko pravo in kriminologijo, društva sodnikov za prekrške ter UNICEF-a in mednarodnih strokovnih združenj na svojem področju, in sicer: Association internationale de droit pénal (AIDP), Société internationale de défence sociale (SIDF), Société internationale de criminologie (SIC) in Association internationale des magistrats des jeunes et de la famille (AIMJF), kjer je bila članica izvršnega odbora, sedaj pa je članica splošnega odbora. Od 1994 je članica Kriminološkega znanstvenega sveta pri odboru za vprašanja kriminalitete Sveta Evrope in članica mednarodne strokovne žirije za podelitev nagrad Sklada Veillard-Cybulski za raziskovalne naloge s področja mladoletniškega prestopništva.

Od 1994 članica uredniškega odbora zbirke Higher Education in Europe: Legislation and Development in nacionalna dopisnica Revue de droit pénal et de criminologie, Bruxelles.

Od 27. maja 1997 je izredna članica SAZU.

Znanstveno delo sega na področje kazenskega prava, zlasti sankcij in mladoletniškega kazenskega prava, na sistem kaznovalnega prava, zlasti prava o prekrških, človekovih pravic ter na področje kriminologije. V svojih delih se zavzema za humano in racionalno reagiranje na kriminaliteto ter za spoštovanje standardov pravne države pri uporabi represije. V slovenskem okolju je prva opozorila na problem kazenskopravnega varstva zasebnosti, zavzemala se je za uvajanje sodobnih

oblik kazenskih sankcij v pozitivno kazensko pravo, sprožila vprašanje upoštevanja otrokovih pravic v postopkih pred državnimi upravnimi organi; med prvimi se je ukvarjala z raziskovanjem žrtve kaznivega dejanja.

Z nacionalnimi referati je sodelovala na kongresih AIMJF in AIDP, s koreferati pa na kongresih SIC. Pogosto je aktivno sodelovala na številnih domačih kongresih in posvetovanjih s svojega strokovnega področja.

Predavala je na pravnih fakultetah v Gradcu, Krakovu, Münchnu, Novem Sadu, Regensburgu, University of Southern California in Los Angeles, Varšavi ter bila Fulbrightov gostujoči profesor na pravni fakulteti univerze Wisconsin v Madisonu.

rojen 27. decembra 1921 v Novem mestu, živi pa vse od 1992 v Ljubljani. Leta 1940 maturiral, 1942/43 interniran v Italiji, 1944/45 v poštni službi, 1945/47 v ljubljanski operi, 1947–82 (do upokojitve) konservator in znanstveni svetnik v republiškem zavodu za spomeniško varstvo. Diplomiral 1948 na Univerzi v Ljubljani, 1955 doktoriral prav tam z disertacijo: *Romanska arhitektura na Slovenskem.*

Kot umetnostni zgodovinar se je največ posvečal raziskavam domače srednjeveške umetnosti in v njenem okviru zlasti naslednjim temam: romanska arhitektura, Stična in zgodnja arhitektura cistercijanov, srednjeveška arhitektura kartuzijanov, obdelal pa je tudi slovenska obpotna znamenja. O tem je skupaj z monografijami nekaterih najvidnejših slovenskih umetnostnih spomenikov doslej napisal in objavil 43 knjig in nad 50 razprav. Celotna Zadnikarjeva bibliografija obsega skoraj 600 enot. Pomembnejše razprave so izhajale v domači in tuji periodiki ali v zbornikih.

Aktivno (s predavanjem) se je leta 1968 udeležil mednarodnega kolokvija umetnostnih zgodovinarjev v Splitu, 22. mednarodnega kongresa za umetnostno zgodovino leta 1969 v Budimpešti in 17. kongresa za zgodovino arhitekture leta 1971 v Gradežu.

Predavanja na tujih univerzah in znanstvenih društvih: 1965 Gradec, Stockholm, Uppsala, Lund, 1968 Split, Gradec, 1969 Budimpešta, 1970 Dunaj, 1971 Grado, 1972 Köln, Bonn - Bad Godesberg, 1973 München, 1975 Warszawa, 1977 München, 1988 Fürstenfeldbruck.

Za svoje znanstvenoraziskovalno in strokovno delo je dobil naslednje nagrade, priznanja in odlikovanja: 1965 nagrado Sklada Borisa Kidriča, 1983 red dela z zlatim vencem (predsedstvo SFRJ), 1991 odličje sv. Cirila in Metoda, najvišje cerkveno priznanje SPŠK, 1992 nagrada Republike Slovenije za življenjsko delo na področju umetnostne zgodovine (vlada RS).

Od 27. maja 1997 je izredni član SAZU.

DOPISNI ČLANI

Zoran BUJAS
Arnold FEIL
Kurt von FISCHER
Rudolf FLOTZINGER
Branko FUČIĆ
Georg KOSSACK
Thomas LUCKMANN
Radomir LUKIĆ
Gian Carlo MENIS
Hermann MÜLLER - KARPE
Branko PAVIČEVIĆ
Slobodan PEROVIĆ
Jože PIRJEVEC
Helmut RUMPLER
Jakov SIROTKOVIĆ
Dimitrije STEFANOVIĆ
Jože STRAUS
Ivo SUPIČIĆ

rojen 27. decembra 1910, dr. phil., redni profesor filozofske fakultete v Zagrebu v pokoju. Od l. 1968 redni član JAZU.

S svojimi raziskovalnimi deli, ki obsegajo nad 140 eksperimentalnih razprav, 8 učbenikov in številne strokovne članke, se udejstvuje na petih različnih področjih: psihofiziologija občutkov s psihofiziko, dokimologija, psihofiziologija dela, psihometrija in nevropsihologija.

Bujasova psihofizična raziskovanja se nanašajo predvsem na raziskovanje okusa, občutka mraza, a tudi sluha in vida. Posebej zanimivo je njegovo raziskovanje tako imenovane klimakoestezije. Pomemben je tudi njegov prispevek k raziskovanju psihofizičnega skaliranja. Za določanje absolutne občutljivosti čutov je predložil novo, tako imenovano kombinirano metodo. Raziskoval pa ni samo intenzivnosti okusa, marveč tudi njegove kvalitete.

V dokimologiji je nadaljeval francosko, se pravi Piéronovo tradicijo. Že v začetnih raziskavah je dokazal, da so šolske ocene zelo subjektivne in nezanesljive. Pomembna je tudi njegova kritika »klasičnih tekstov«, da se z njimi meri samo tako imenovano faktografsko znanje.

Psihofiziologiji dela je posvečal zelo številne raziskave, v katerih je dokazal, da je utrujenost odvisna od oblike in vrste dela in specifičnih karakteristik delavca samega, da »klasična« teorija delovne storilnosti s teorijo intoksikacije in podobnim ne drži, da je bistvo utrujenosti v dezintegraciji prej integriranih funkcij in v ponovni integraciji teh funkcij na drugem nivoju.

Bujas se je veliko ukvarjal z izdelavo psihodiagnostičnih elementov. Pri izdelavi testov inteligence je izhajal iz drugačnega koncepta, kot ga je poznala klasična multifaktorska analiza. Z nevropsihološkimi problemi se je ukvarjal že v Zagrebu, pozneje pa v Parizu in na Rockefellerjevem inštitutu v ZDA. Rezultati raziskav so pokazali, da je pomembna zveza med perifernimi aferentnimi reakcijami in posebnostmi občutkov, slabša pa je zveza med kortikalnimi reakcijami.

Oblika Bujasovega znanstvenega dela je izredno eksaktno izdelana metodologija raziskovanja. Metoda in pristop k problematiki imata zanj prioriteto pred problemom samim: vsak problem je vreden raziskovanja, le da se ga lotimo s pravimi metodami.

Zoran Bujas v svetu velja za utemeljitelja »zagrebške šole« kot poznane smeri v

psihologiji. Njegovo ime je navajano v številnih delih s področja psihologije občutkov, prav tako je prišel v številne učbenike.

Posebej je treba omeniti njegove zasluge za razvoj slovenske psihologije. S svojimi deli ni oplajal samo hrvaške psihologije, marveč tudi slovensko. Prof. Bujas je dal ljubljanskim psihologom temeljito znanstveno metodološko formacijo, zlasti v psihometriji in psihofiziki, in razgled po najnovejših strujah sodobne psihologije po svetu. Razen tega ima tudi zasluge za izpopolnitev organizacije oddelka za psihologijo na Filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Za zasluge, ki jih ima akademik Zoran Bujas za slovensko psihologijo, ga je ljubljanska univerza imenovala za svojega častnega doktorja.

Skupščina SAZU ga je 23. maja 1985 izvolila za svojega dopisnega člana.

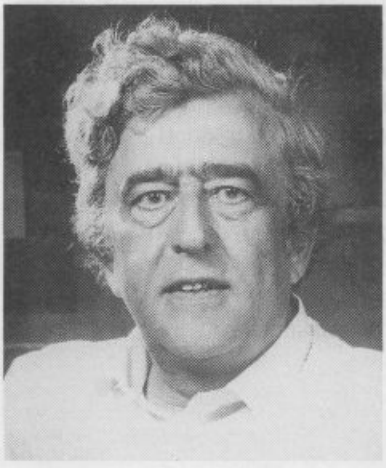

rojen 2. oktobra 1925 v Mannheimu, muzikolog, upokojeni profesor univerze v Tübingenu. Humanistično gimnazijo je končal v Mannheimu. Zaradi vojne vihre se je mogel šele l. 1946 vpisati na muzikološki oddelek univerze v Heidelbergu ob vzporednem študiju glasbe na visoki šoli v Mannheimu in Heidelbergu. L. 1954 je z »magna cum laude« promoviral na univerzi v Heidelbergu pri prof. Thrasybulosu Georgiadesu in se takoj vključil v glasbeno življenje. L. 1957–58 je bil asistent v muzikološkem seminarju pri prof. Ewaldu Jammersu v Heidelbergu, 1958–59 pa v Tübingenu pri prof. Walterju Garstenbergu. 1965 se je habilitiral in bil imenovan za univerzitetnega docenta, 1971 za izrednega in 1978 za rednega profesorja univerze v Tübingenu. Od 1959 do 1978 je zastopal muzikologijo v sklopu zgodovinskih, sociološkihin gospodarskih ved na univerzi v Stuttgartu in 1972 gostoval kot predavatelj na saarlandski univerzi. 1977 je kot redni profesor muzikologije predaval na državni šoli za glasbo in gledališče v Hannovru, leto pozneje pa se je vrnil v Tübingen. 1980 je predaval muzikologijo tudi na katedri Kurta von Fischerja na univerzi v Zürichu. 1988. se je na lastno željo upokojil.

Prof. Feil sodi med vzorne predstavnike nemške muzikologije. Široko razgledan, strpen in delaven je mnogostransko razvil svoje delovne sposobnosti po pedagoški in znanstvenoraziskovalni strani, toda ni ostajal samo v strokovno-teoretskih okvirih, marveč je svoje delo razširil tudi na praktično glasbeno področje kot vodja univerzitetnega Collegium musicum, tübinškega komornega orkestra in moritatnoinstrumentalne skupine Harmonium Comedits. Z veliko zavzetostjo je vodil izdajo zbranih del Franza Schuberta, projekt mednarodnega pomena, in bil 1987 izvoljen za predsednika mednarodnega Schubertovega društva na Dunaju.

Bibliografija prof. Feila je zelo obsežna; težišče njegovega muzikološkega in glasbenozgodovinskega raziskovanja so glasbe narodov zunaj Evrope in evropske ljudske glasbe, nastanek ljudske glasbe, nastanek in razvoj večglasja, notnega zapisovanja in komponiranja v Evropi, zgodovina instrumentalne glasbe in instrumentalni faktor pri izoblikovanju večglasnega stavka, glasba dunajskih klasikov in zlasti F. Schuberta, glasba 19. stoletja in sodobna glasbena situacija. Njegovo ključno delo je obsežen enciklopedično zasnovan zgodovinski pregled glasbene kulture *Metzler Musikchronik*. To delo je resnični »novum« v evropski in svetovni muzikologiji, še zlasti, ker so v njem enakopravno upoštevani tudi glasbeni prispevki manjših evropskih narodov oz. tako imenovanih »obrobnih« glasbenih kultur.

Prof. Arnold Feil je tudi zelo povezan z Ljubljano in s slovensko muzikologijo. Aktivno se udeležuje mednarodnih simpozijev, ki jih organizira SAZU; predaval je na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete ter v slovenskem muzikološkem društvu (1997); in še vedno prihaja v Slovenijo kot bleščeč, inventiven predavatelj. V novembru 1990 je vodil dvodnevni »kompaktni« seminar ob II. ljubljansko-zagrebškem muzikološkem srečanju v organizaciji slovenskega muzikološkega društva. Predvsem po njegovi zaslugi je 1983–84 prišlo do aktivnega, pogodbeno podprtega sodelovanja med Filozofsko fakulteto v Ljubljani in sestrskimi fakultetami v Tübingenu. Razen tega prof. Feil strokovno, materialno in človeško naklonjeno spremlja in podpira slovensko muzikološko delo doma in v svetu.

Skupščina SAZU ga je 30. maja 1991 izvolila za dopisnega člana.

rojen 25. aprila 1913 v Bernu. Od 1957 do 1979 redni profesor muzikologije na univerzi v Zürichu. Od l. 1979 je v pokoju.

Študiral je klavir pri F. J. Hirtu in C. Mareku v Zürichu ter muzikologijo pri E. Kurthu v Bernu, kjer je l. 1938 doktoriral z disertacijo *Griegs Harmonik* in se l. 1948 habilitiral s študijo *Form and Motiv in Beethoven's instrumental works*. Do l. 1957 je poučeval na konzervatoriju in na univerzi v Bernu. 1957 je postal profesor muzikologije in direktor glasbenega oddelka univerze v Zürichu. Bil je tudi gostujoči predavatelj na univerzi v Baslu (1956/57), na univerzi Illinois (1967) in na mnogih drugih ameriških in avstralskih univerzah. 1967–72 je vodil Mednarodno muzikološko društvo (International Musicology Society) in bil od 1979 do 1989 predsednik RISM (Répertoire international des sources musicales). L. 1968 je postal z Ludwigom Finscherjem sourednik del Paula Hindemitha in 1974 glavni urednik Polifonične glasbe 14. stoletja (Oiseau-Lyre). Zadnje desetletje se posveča pasijonski glasbi.

Za dopisnega člana SAZU je bil izvoljen 29. marca 1979.

Objavil je več knjig: *Griegs Harmonik* (1939), *Form und Motiv in Beethovens Instrumentalwerken* (1948), *Studien zur italienischen Musik des Trecento und frühen Quatrocento* (1956), *Handschriften mit mehrstimmiger Musik des 14., 15. und 16. Jahrhunderts* (2 dela, skupaj z Maxom Lütolfom), *Essays in Musicology* (New York 1989), *Aufsätze zur Musik* (Zürich 1993), *Die Passion: Musik zwischen Kunst und Kirche* (Bärenreiter 1997), *Monographies on Artur Honegger, Czeslaw Marek and Erich Schmid* (1977, 1987, 1992). Uredil je Critical Editions of Mozart's Piano-Variations, of O. Lassos Passions and Sacred and Ceremonial Music of the 14th Century (2 dela, skupaj s F. A. Gallom, 1976, 1987). Celotna bibliografija je navedena v Schweiz. Jahrbuch für Musikwiss. III (1983) in v Publikationen der Schweiz. Musikforschenden Gesellschaft 38 (1997).

Nagrade in priznanja: dopisni član British Academy in Royal Music Association, Mainzer Akademie in American Musicology Society; častni član Interational Musicological Society, častni meščan Boccacciovega mesta Certalda (1975).

rojen 22. septembra 1939 v Vorchdorfu (Avstrija). Po osnovnem in srednjem šolanju z maturo (1958) je na dunajski akademiji za glasbo in predstavljajočo umetnost študiral kompozicijo, na univerzi pa anglistiko, germanistiko in muzikologijo. Iz slednje je 1965 promoviral za doktorja filozofije sub auspiciis Praesidentis rei publicae. Zaposlil se je v muzikološkem inštitutu dunajske univerze. V letih 1966 do 1968 je bil štipendist Humboldtove fondacije in se v muzikologiji izpopolnjeval na univerzi v Göttingenu pri prof. H. Husmannu, nato je postal asistent v muzikološkem inštitutu dunajske univerze pri prof. E. Schenku. Leta 1969 se je habilitiral na dunajski univerzi z razpravo *Discantussatz in magnus liber und seiner Nachfolge*. Od l. 1971 dalje je redni profesor za muzikologijo in predstojnik muzikološkega inštituta na univerzi v Gradcu.

Prof. Flotzinger je doslej objavil za avstrijsko in evropsko zgodovino glasbe več pomembnih samostojnih publikacij in številne razprave; sodeloval je pri avstrijskih in mednarodnih leksikonih in bil urednik raznih muzikoloških in glasbenih izdaj.

Tematika, ki jo obravnava prof. Flotzinger, sega v evropsko glasbo preteklih stoletij pa tudi sodobnosti. V svojem znanstvenem delu je precizen in prodoren, v sklepanju pa izviren raziskovalec, ki se uvršča med najpomembnejše avstrijske muzikologe. Zaradi visoke ravni svojih dosežkov sodi tudi med osrednje osebnosti mednarodne muzikologije. Zanimiv in koristen je tudi za slovensko muzikologijo. V Muzikološkem zborniku je objavil (XII/1, 1981, 97–102) svojo razpravo *Reduzierte Notre-Dame Conductus im sogenannten Codex Buranus*, v publikaciji *Slovenska opera v evropskem okviru* značilno razpravo *Zu den Anfängen des slowenischen Musiktheaters* (1982, ib. 20–42), ki jo je tudi javno predstavil *v Zborniku radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu 150. godišnjice rodjenja Ivana Zajca* (1982, 7–26), pa razpravo *Ivan Zajc und das musikalische Wien um 1870*, ki je sodila med referate na omenjenem simpoziju. Z referatom je sodeloval tudi na simpoziju o K. Stankoviću v SANU (Beograd 1983). Razen tega je *v Muzikološkem zborniku* objavil (XVIII, 1982, 23–41) razpravo *Die Anfänge des deutschsprachigen Musiktheaters in Graz zwischen Publikationsnähe und Aufklärung*, ki je primerjalna študija glede na razpravo o slovenski operi. Kot gost je z uspehom večkrat predaval na ljubljanski Filozofski fakulteti, l. 1983 pa tudi v okviru SAZU; razen tega je bil osrednji sodelavec v oddaji Televizije Ljubljana o razvoju opere, posebej slovenske (1983).

Vse navedene objave, referati in predavanja so po kvaliteti na visoki ravni, problemsko naravnani tudi na slovenski prostor pri primerjanju z evropskim prostorom, pronicljivo obdelani in so vreden prispevek k naši muzikologiji.

Prof. Flotzinger z vidno naklonjenostjo spremlja naša muzikološka prizadevanja in hkrati pozitivno vpliva nanje. Do dogajanj v južnoslovanskem prostoru je v svojem razpravljanju popolnoma objektiven, kar dokazuje delo *Musikgeschichte Österreichs* (Flotzinger - Gruber) I (1977), II (1979).

Glede na kvaliteto znanstvenega dela, mednarodno veljavo in poudarjene simpatije do slovenske muzikologije in glasbe zasluži prof. Rudolf Flotzinger vse naše priznanje.

Prof. Rudolf Flotzinger ima stalne stike s slovenskimi muzikološkimi ustanovami; redno sodeluje na muzikoloških simpozijih, ki jih prireja Muzikološki inštitut ZRC SAZU; večkrat je predaval na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete in v slovenskem muzikološkem društvu.

Skupščina SAZU ga je 23. maja 1985 izvolila za svojega dopisnega člana.

rojen 8. septembra 1920 v Dubašnici na Krku, umetnostni zgodovinar. Gimnazijo je končal v Zagrebu in 1944 diplomiral iz umetnostne zgodovine in kulture, klasične arheologije in zgodovine na univerzi v Zagrebu. 1945 je nastopil službo na konservatorskem zavodu v Zagrebu in se posvetil intenzivnemu raziskovanju in varstvu starejše hrvaške umetnosti, posebej pa umetnosti Istre, Hrvaškega Primorja in Kvarnerskih otokov. Delo je nadaljeval v novem Jadranskem inštitutu JAZU na Reki, kjer še vedno deluje kot višji znanstveni sodelavec Kabineta za povijest kulture i umjetnosti Istre i Hrvatskog Primorja. 1965 je ob mentorstvu prof. dr. Franceta Steleta doktoriral na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani s temo *Srednjeveško stensko slikarstvo Istre*.

Fučić je bil prvi, ki se je lotil sistematičnega, poglobljenega raziskovanja srednjeveške umetnosti omenjenega ozemlja. Odkril je čez 60 dotlej neznanih spomenikov srednjeveškega stenskega slikarstva, številne romanske in gotske skulpture, posebej pa so ga privabljali predromanski spomeniki pleteninaste ornamentike, ker so prav ti največkrat povezani tudi z najstarejšimi glagolskimi napisi, ki prav tako sodijo v Fučićevo ožje zanimanje. Teh glagolskih spomenikov je odkril več kot 500 in pri tem razrešil več ikonografskih problemov. Stenske slikarije je obdelal v mnogih specialnih študijah, njihov sintetični pregled pa je s slogovno in ikonografsko analizo sintetično objavil v zgledni monografiji *Istarske freske* (1963); pri tem je gradivo tudi razvrstil po delavniških skupinah in po opusu posamičnih mojstrov. Med njimi gre eno najvidnejših mest slikarju Vincentu iz Kastva, mojstru fresk v Marijini cerkvi na Škrilinah pri Bermu, pri čemer je ob glavnem mojstru prepoznal še dva sodelavca, mojstra Pasijona in Mrtvaškega plesa. Vrsto fresk je pripisal še anonimnemu »Pisanemu mojstru« (»Šareni majstor«) iz tretje četrtine 15. stoletja (Marija od Lokvića v Dvigradu, Marijina cerkev v Oprtlju itd.). Od mnogih drugih študij omenimo npr. Humski triptih, freskve v Butonigi, v Sv. Foški pri Peroju, v Božjem Polju, Lindarju, Pazinu, romanske slikarije v Humu, opus poljudno renesančnega Antuna iz Kaščerge (Antun iz Padove) v Draguću. Delovanje Pisanega mojstra je ugotovil tudi na Kranjskem v cerkvi v Seničnem pri Tržiču in na Bregu pri Preddvoru (tudi lesen strop), v Istri pa je prepoznal v cerkvi Sv. trojice v Žminju roko kranjskega mojstra iz Mač. Raziskuje tudi spomenike stenskega slikarstva na Slovenskem, kamor so iz Istre priseljeni glagoljaški

duhovniki v poznem srednjem veku pritegnili več istrskih in primorskih umetnikov. Nepogrešljiva je bila Fučićeva pomoč pri razbiranju glagolskih napisov v Hrastovljah in tamkajšnjega dela mojstra Ivana iz Kastva. Na hrvaških istrskih tleh je zasledoval delo kranjskih stavbarjev, kiparjev in freskantov. Te študije je podprl z odličnim poznanjem primerjalnih spomenikov Benečije in Furlanije, Tirolske in Koroške.

Glagolskim spomenikom celotne nekdanje Jugoslavije je posvetil monumentalni korpus *Glagolski natpisi* (JAZU 1982) in pri tem zajel ok. 1000 enot. Ob reliefnem napisu iz Plomina je dokazal, da je bila glagolica v Istri v rabi že vsaj v 11. stoletju, ob sloveči Baščanski plošči pa je ugotovil, da gre za del oltarne pregrade iz cerkve sv. Lucije v Jurandvoru.

Med zadnjimi samostojnimi publikacijami omenimo vodnik po Cresu in Lošinju *Apsytides* (1980), kot je bilo antično ime tega ozemlja. Veliko spomeniških napotkov in umetnostnozgodovinskih glos je zbral v *Terra incognita* (1997), v srečanjih z umetninami Istre, Kvarnerja in Hrvaškega Primorja.

V Fučićevem delu in objavah se skladno srečujejo arheologija, zgodovina in umetnost ter etnografija. Vraščen je v svet, ki mu je daroval večino svojega raziskovalnega in varstvenega truda, ki ga psihološko podoživlja in oživlja z bistrim intuitivnim in zgodovinskim čutom ter s poetičnim darom. S slovensko umetnostno zgodovino in njenimi raziskovalci je v tesnih stikih, v zelo spoštljivem spominu pa ohranja svojega metodološkega mentorja prof. dr. F. Steleta.

Ne smemo prezreti Fučićevega praktičnega terenskega dela – konservatorskega, vodstev arheoloških izkopavanj v Jurandvoru in drugod, ureditve manjših lokalnih in večjih mestnih muzejskih zbirk, sodelovanja na domačih in tujih kongresih – v Salzburgu, Regensburgu, Rimu, Loretu, Pistoji, Firencah, Ljubljani itd.

Za svoje delo je prejel več nagrad in priznanj: 1967 nagrado mesta Reke, 1971 Marušićevo plaketo čakavskega sabora, 1984 nagrado Juraj Dobrila v Pazinu in častno plaketo društva konservatorjev Hrvaške. 1985 je na Dunaju prejel mednarodno Herderjevo nagrado.

1975 je postal član sodelavec, 1983 pa izredni član JAZU – zdaj HAZU.

SAZU ga je 18. maja 1989 izvolila za svojega dopisnega člana.

pa so tudi v svoji specifični noši, orožju, načinu vojskovanja, produkcijskih tehnikah, lastnem kulturno-religioznem svetu, ki ga zaznavamo predvsem v grobnem kultu *(Gräberfelder der Hallstattzeit an Main und fränkischer Saale*, Kallmünz 1970).

Za zgodovinsko podobo tega časa so posebej pomembne Kossackove raziskave vzhodnih kultur s področja Kavkaza, njihove vojaške, predvsem konjske opreme, in skitsko-iranskega živalskega stila na njegovem izvornem področju *(Von den Anfängen des skytho-iranischen Tierstyls.* Skythika, München 1987) ter njegovega širjenja v evropske železnodobne kulture *(Pferdegeschirr aus Gräbern der älteren Hallstattzeit Bayerns*, Jahrb. Röm.-Germ. Zentralmus. 1, 1954; *Kimmerische Bronzen.* Situla 20–21, 1980; *Neufunde aus dem Novočerkassker Formenkreis und ihre Bedeutung für die Geschichte steppenbezogener Reitervolker der späten Bronzezeit*, Il mare nero 11, Rim 1994). Njegove zadnje študije pa so posvečene predvsem slikovnim in ornamentalnim upodobitvam v kultni funkciji s simbolnim pomenom v halštatskih kulturah *(Blitzblume, Gorgoneion und heilige Lanze. Ikonographisches zu figürlichen Blecharbeiten der Thraker und Illyrer*, Thracia 11, 1995; *Religioses Denken in Alteuropa vom 8. bis zum 6. Jht. v. Chr.* Regensburger Beitr. z. Präh. Archäologie 2,1996; *Lebenbilder, mythische Bilderzählung und Kultfestbilder. Bemerkungen zu Bildszenen auf einer Thronlehne von Verucchio*, Festschrift z. 50 jährigen Bestehen d. Institutes für Ur- und Frühgeschichte, Innsbruck 1992). V njih ugotavlja nedvomen prevzem iz grške in etruščanske religiozne simbolike po formalni strani, ostaja pa dvomno, kaj je z njo hotel izraziti prazgodovinski svet halštatske kulture. Prav tej problematiki posvečena zadnja Kossackova dela so prinesla dragocena nova dognanja.

Kossack pa ni vplival na razvoj slovenske prazgodovinske vede samo s svojim znanstvenim delom, ampak tudi s tem, da jo je aktivno podpiral, saj je številnim nadarjenim slovenskim študentom preskrbel enoletne štipendije, da so lahko nadaljevali študije v Nemčiji, svoje študente pa je pošiljal tudi na študij v Slovenijo.

Svoja raziskovanja je objavil v številnih knjigah in razpravah, ki jih ne navajamo posebej. Njegova bibliografija po letu 1979 je dostopna *v Jahrbuch der Bayerischen Akademie der Wissenschaften.*

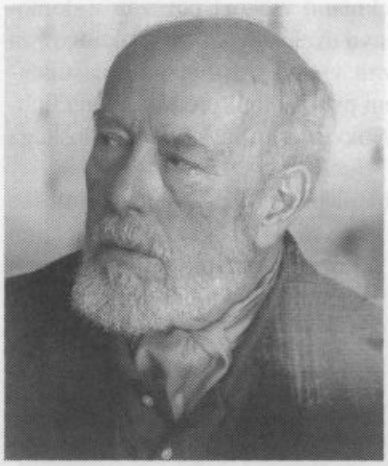

rojen 14. oktobra 1927 na Jesenicah. Tu je obiskoval tudi osnovno šolo, dva letnika gimnazije pa je opravil v Ljubljani. Po koncu druge svetovne vojne je odšel v Avstrijo, študiral na univerzi na Dunaju in v Innsbrucku, se nato preselil v ZDA, kjer je študij nadaljeval na New School of Social Research v New Yorku. Doktoriral je iz sociologije religije. Luckmannov najpomembnejši učitelj je bil Alfred Schutz, utemeljitelj fenomenološke smeri v sociologiji; zaradi njunega sodelovanja je po njegovi smrti 1959 dobil njegovo katedro in postal tudi urednik njegovih izbranih del. Na New School je ostal do l. 1965, ko je dobil profesuro v Frankfurtu in se tako vrnil v Evropo. L. 1970 je bil imenovan za stalnega profesorja na tedaj ustanovljeni univerzi v Konstanzi ob Bodenskem jezeru. Obenem je bil kot gostujoči profesor vabljen na vrsto znanih univerz, med drugim na Harvard in Standford.

Konec osemdesetih let se je prof. Luckmann odzval povabilu Fakultete za družbene vede (tedanje FSPN) in bil v Ljubljani 1989 izvoljen za rednega profesorja. Poleg častnega doktorata, ki mu ga je podelila univerza v Linköpingu na Švedskem, je 1992 dobil tudi častni doktorat Univerze v Ljubljani.

Znanstvenoraziskovalno delo prof. Luckmanna je vezano na sociologijo religije, sociolingvistiko, sociologijo znanja, teorijo komunikacijskih zvrsti, zadnja leta pa je posvetil največ pozornosti epistemološkim vprašanjem sociologije oziroma utemeljitvi protosociologije. Znan je postal že s knjigo *Zum Problem der Religion in der modernen Gesellschaft* (1963), zlasti po njenem prevodu v angleščino, v kateri je 1967 izšla dopolnjena izdaja pod naslovom *The Invisible Religion* in bila nato prevedena v več drugih jezikov, tudi v japonščino. Dokončno pa se je uveljavil z delom *The Social Construction of Reality*, ki jo je napisal skupaj s Petrom Bergerjem in je prevedena v 12 jezikov, v slovenščino pod naslovom *Družbena konstrukcija realnosti* (Cankarjeva založba, Ljubljana 1989). Tretje pomembno delo sestavlja dvodelna knjiga z naslovom *The Structures of Life-World* oz. *Strukturen der Lebenswelt* (Suhrkamp, Frankfurt/M. 1979 in 1984), nastala pa je na podlagi zapiskov in fragmentov, ki jih je zapustil Alfred Schutz. V okviru zbirke UTB je kot učbenik izšla Luckmannova knjiga *Lebenswelt und Gesellschaft* (Schoeningh, Paderborn/ München 1980). Na podlagi svojega znanstvenega dela je prof. Luckmann postal član vrste mednarodnih profesionalnih združenj, gremijev, uredništev strokovnih revij itn.

Kljub bivanju zunaj Slovenije je bil prof. Luckmann vsekozi povezan z domovino. Tudi na ta način, da je npr. prevzel mentorstvo dveh slovenskih sociologov za postdoktorsko specializacijo na nemških univerzah v okviru Humboldtove štipendije. Brž ko je prišlo do liberalizacije, je z veseljem prevzel tudi predavanja na ljubljanski univerzi, se začel udeleževati diskusij v okviru slovenskega sociološkega društva in začel objavljati v slovenskih revijah.

Prof. dr. Thomas Luckmann spada med najvidnejše osebnosti sodobne sociološke misli. Uvrščen je v sam vrh svetovne sociologije. Že več ko tri desetletja odločilno vpliva na razvoj sociološke vede, nanj pa se sklicujejo tudi teoretiki z drugih področij: od kulturne antropologije in zgodovine do komunikologije in filozofije.

Za dopisnega člana SAZU je bil izvoljen 27. maja 1997.

rojen 31. avgusta 1914 v Miloševcu pri Smederevu. Gimnazijo je končal v Požarevcu 1933. l., pravno fakulteto pa v Beogradu 1937. Nato je nadaljeval študij v Franciji, kjer je z uspešno obrambo doktorske disertacije *Obvezna moč pravne norme in problem objektivnega prava* pridobil znanstveni naslov doktor pravnih znanosti na pravni fakulteti v Parizu. 1940. l. je bil izbran za docenta na pravni fakulteti v Beogradu, kjer je najprej predaval sociologijo prava, po vojni pa teorijo države in prava in sociologijo. 1950 je bil izbran za izrednega profesorja, 1956 pa za rednega profesorja na isti fakulteti. Bil je tudi dekan fakultete.

Od 1961 je dopisni, od 1970 pa redni član Srbske akademije znanosti in umetnosti; bil je tudi njen generalni sekretar in podpredsednik. Poleg tega je tudi dopisni član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, Poljske akademije znanosti in Madžarske akademije znanosti.

Od 23. aprila 1987 je dopisni član SAZU.

Akademik Lukić je mednarodno priznan znanstvenik na treh področjih, to so teorija države in prava, politologija in sociologija. S prvega področja so najbolj znana njegova dela *Teorija države in prava*, v dveh knjigah, Beograd 1953 (krajša verzija je bila prevedena in objavljena v francoskem jeziku v Parizu 1967), *Zakonitost in ustavnost*, Beograd 1964, in *Metodologija prava*, Beograd 1977. Iz politologije je objavil *Zgodovino političnih in pravnih teorij*, Beograd 1954, *Politično teorijo države*, Beograd 1965, ter *Politične stranke*, Beograd 1965. Med njegova pomembnejša dela s področja sociologije pa lahko uvrstimo: *Osnove sociologije*, Beograd 1960, *Formalizem v sociologiji*, Beograd 1970, in *Sociologijo morale*, Beograd 1975. Zbirka njegovih študij in člankov je izšla v knjigi z naslovom *Družbena lastnina in samoupravljanje*, Beograd 1974. Sicer pa vključuje celotni popis njegovih objavljenih del približno petsto bibliografskih enot.

Svoja dela je objavljal v številnih strokovnih in znanstvenih revijah v Jugoslaviji in v drugih državah. Več jih je bilo objavljenih tudi v slovenskem jeziku. Obenem pa je tudi spremljal dela svojih kolegov, ki so bila objavljena v slovenščini, ter jih ocenjeval in predstavljal srbohrvaškemu jezikovnemu območju. Skupaj s prof. Jožetom Goričarjem in Olegom Mandićem je osnoval jugoslovansko sociološko združenje. Večkrat je predaval na fakultetah ljubljanske univerze in kot mentor usmerjal delo mladih slovenskih znanstvenikov, ki so pri njem pripravljali svoje doktorske

disertacije. Deloval je tudi kot predstavnik Jugoslavije v mednarodnih znanstvenih organizacijah in še vedno sodeluje v uredniških odborih mednarodnih strokovnih oziroma znanstvenih revij.

Akademik Radomir Lukić je imel pomembno vlogo v strokovnem in znanstvenem formiranju mlajših generacij na vseh treh področjih svojega delovanja. O tem pričajo številne izdaje njegovih učbenikov, ki jih uporabljajo študentje prava, sociologije in politologije. S svojo protidogmatsko usmeritvijo je prispeval k hitrejšemu konstituiranju sociologije konec petdesetih let in obenem sooblikoval prve generacije sociologov in politologov.

Njegova *Sociologija morale* predstavlja eno najobsežnejših in najtemeljitejših del na tem področju tako pri nas kot v svetu nasploh. Zato je razumljivo, da je dosegla veliko odmevnost v širši strokovni javnosti. Tudi njegova *Teorija države in prava* je dobila najvišja priznanja.

S svojim širokim pravnim, sociološkim in političnim znanjem se je prizadeto in angažirano vključeval v reševanje vsakokratnih problemov družbe. Pri tem je izražal spoštljiv odnos do bogate kulturne dediščine kot tudi privrženost iskanjem novih rešitev z vidika dolgoročnega razvoja družbe. Tako kot je svojo pozornost posvečal predhodnikom in začetnikom sociologije v jugoslovanskem prostoru ali patriarhalnemu družbenemu življenju in običajem v stari Črni gori ipd., je angažiran tudi v obravnavah o družbeni lastnini, človekovih pravicah in o marksistični teoriji prava.

Nasploh lahko rečemo, da je akademik Radomir Lukić znanstvenik velikega formata, ki je globoko ukoreninjen in angažiran v svojem družbenem okolju; obenem pa kot izjemno ustvarjalen mislec daleč presega ozke okvire časa in prostora. S svojim delom je pomembno prispeval k uveljavljanju več družboslovnih disciplin. S stiki in sodelovanjem s slovenskimi družboslovci pa je neposredno vplival tudi na razvoj znanosti v Sloveniji.

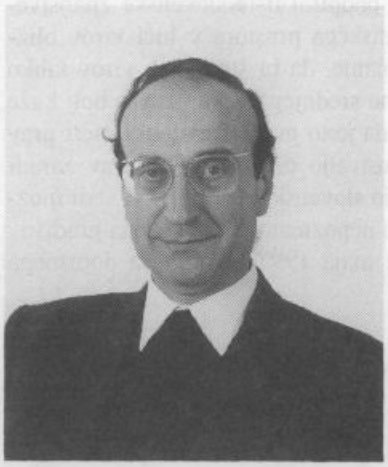

rojen 10. decembra 1927 v kraju Buia pri Vidmu (Udine). Po študiju teologije, cerkvene zgodovine, arheologije in umetnostne zgodovine v Rimu (objavljena disertacija nosi naslov: *La basilica paleocristiana nelle diocesi settentrionali della metropoli d'Aquileia.* Studi di antichità cristiana 24, Città del Vaticano 1958) je z vrsto interdisciplinarno zasnovanih raziskav in velikim številom objavljenih del postal vodilni strokovnjak za starejšo zgodovino Furlanije in eden vodilnih strokovnjakov za zgodovino krščanstva v pozni antiki in zgodnjem srednjem veku na območju severne Italije in sosednjih dežel.

Menisove raziskave posegajo na vrsto raziskovalnih področij. Na področju zgodnjekrščanske arheologije in umetnostne zgodovine je Menis eden vodilnih strokovnjakov, ne le za območje cerkvene province, temveč tudi za celotno območje severne Italije. Med najbolj opaženimi so njegove študije o kompleksu Teodorjeve bazilike v Ogleju s posebnim poudarkom na interpretaciji talnih mozaikov in na raziskavah najstarejše krstilnice. Menis v svojih interdisciplinarno zasnovanih študijah povezuje znanje arheologije, zgodovine in umetnostne zgodovine s temeljitim poznavanjem teologije zgodnjekrščanskega obdobja. V vrsti arheoloških raziskav je segel na območje oglejske cerkvene province, pri čemer se je posebej posvečal vprašanju cerkva v višinskih utrjenih naselbinah 5. in 6. stol., torej tematiki, ki je zelo opažena tudi v slovenski arheološki vedi.

Kot zgodovinar (v prvi vrsti strokovnjak za cerkveno zgodovino) je napisal vrsto študij, v katerih je obravnaval nastanek in razvoj cerkvene organizacije v pozni antiki in v zgodnjem ter visokem srednjem veku. Posebej velja izpostaviti pomen njegovih študij o oglejskem patriarhatu, ki se nanašajo na naslednja področja: ozemeljski razvoj, organizacija, liturgija, literarno izročilo, začetki meništva.

G. C. Menis je posegel v zgodovinske, arheološke in umetnostnozgodovinske raziskave našega prostora že v uvodoma navedeni disertaciji in se je tem vprašanjem posvečal še velikokrat kasneje (vprašanje cerkvene arhitekture, posebej dvojnih cerkva, razvoj cerkvene organizacije, furlanski (oglejski) viri za zgodovino slovenskega prostora v srednjem veku itd.). Z vrsto slovenskih znanstvenikov vzdržuje intenzivne strokovne in tudi prijateljske stike. Kot vodilni furlanski raziskovalec starejše zgodovine in vodilni organizator zgodovinskih, arheoloških in umetnostnozgodovinskih raziskav v Furlaniji, ki je vodil številne mednarodne pro-

jekte (tudi s slovenskimi arheologi), je vseskozi podpiral tiste slovenske znanstvenike, ki so raziskovali starejšo zgodovino slovenskega prostora v luči virov bližnjega prostora. Njegovo večkrat izraženo prepričanje, da bi študij teh virov lahko bistveno obogatil poznavanje slovenske zgodovine srednjega veka, se vse bolj kaže kot povsem utemeljeno. Ob tem velja poudariti, da je to gradivo v veliki meri prav po njegovi zaslugi urejeno in dostopno za znanstveno delo in da se prav zaradi Menisove strokovne in človeške odprtosti odpirajo slovenski zgodovinski vedi možnosti raziskovanja doslej malo poznanega ali celo nepoznanega arhivskega gradiva.

Skupščina SAZU je Giana Carla Menisa 27. maja 1997 izvolila za dopisnega člana.

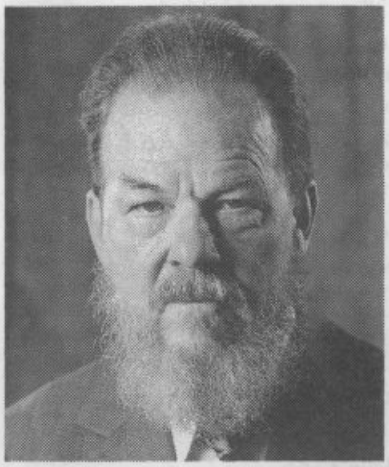

rojen 1. februarja 1925 v Hanauu. Upokojeni redni profesor za prazgodovinsko arheologijo v Frankfurtu in direktor inštituta za splošno in primerjalno arheologijo v Bonnu. Promoviral je l. 1948 pri prof. G. v. Merhartu z disertacijo, ki obravnava žarnogrobiščno gradivo s slovenskega ozemlja. Njegovo habilitacijsko delo *Beiträge zur Chronologie der Urnenfelderzeit nördlich und südlich der Alpen* (1959) ostaja kljub številnim novim odkritjem še danes temeljno kronološko delo za prostor Italije in srednje Evrope.

Svoja prva dela je posvetil prav slovenskemu prostoru v halštatskem in latenskem obdobju (*Zeugnisse der Taurisker in Kärnten*, Carinthia I, 141, 1951; *Das Kriegergrab von Villach. Zum Beginn der Hallstattkultur in den südlichen Ostalpen*, Festschrift für R. Egger 1952). Njegova habilitacija je še danes osnovno delo za pozno bronasto dobo Slovenije. S svojimi študijami je koristno in pomembno usmeril povojno slovensko arheologijo. Kmalu pa je svoje raziskave razširil na celotno Evropo (*Das vorgeschichtliche Europa*, Baden-Baden 1968) in hkrati tudi poglobil problematiko. V njih je pokazal na izhodiščno mesto Mediterana za razvoj in razumevanje kovinskih obdobij Evrope (*Zur spätbronzezeitlichen Bewaffnung in Mitteleuropa und Griechenland*, Germania 40, 1962; *Die Metallbeigaben der frühren Kerameikosgräber*, Jahrb. DAI 77, Berlin 1962). Njegova znanstvena zanimanja pa so prerasla evropski okvir in čas kovinskih obdobij. Napisal je zgodovino kamene dobe (*Geschichte der Steinzeit*, München 1974) in v l. 1979 do 1985 objavil vrsto študij in knjig iz arheologije Turkmenistana, Kitajske, Pakistana, Afrike in Amerike. Vrh teh študij je *Handbuch der Vorgeschichte I–IV*, München (1966–80), kjer na skupaj 3100 straneh in 2000 slikah z risbami gradiva obravnava celotno svetovno prazgodovino od paleolitika pa vse do l. 1000 pr. Kr., do začetka grške civilizacije.

Njegovo delo pa ni omejeno le na lastno znanstveno publicistiko. Kot profesor v Frankfurtu je organiziral mednarodno izdajo *Prähistorische Bronzefunde*, od katerih je izšlo že 120 zvezkov, v njegovem uredništvu 70. V njej naj bi bilo objavljeno celotno prazgodovinsko bronasto gradivo, bila naj bi torej nekaj podobnega, kot je Mommsenov *Corpus Inscriptionum latinarum* za rimsko zgodovino.

Kot direktor inštituta za splošno in primerjalno arheologijo je bil ustanovitelj zbirke *Allgemeine und vergleichende Archäologie* (AVA) s tremi serijami (*Mate-*

rialien, *Beiträge*, *Kolloquien*), v kateri je uredil 38 zvezkov in bil tudi sam pogosto avtor. Pod okriljem svojega inštituta je organiziral številne mednarodne kolokvije, ki so bili načrtno posvečeni problemom svetovne in primerjalne arheologije – tako o začetkih metalurgije (1976), zgodovini 16. stol. pr. Kr. (1977), zgodovini 12. in 13. stol. pr. Kr. (1975 in 1976), arheologiji in zgodovinski zavesti (1982), o zgodovinskem pomenu zgodnje pomorske plovbe (1982). Vse je objavil v publikacijah, v katerih so njegovi prispevki ključnega pomena.

Po upokojitvi se je popolnoma posvetil svojemu glavnemu delu: svetovni zgodovini od prazgodovine do danes. Prvih pet zvezkov (*Grundzüge der frühen Menscheitsgeschichte*) je v tisku in bodo izšli v l. 1998.

Njegovo celotno delo je tako po svojem obsegu kot po svoji širini v današnjem času specializacije že nepredstavljivo in zato toliko bolj vredno občudovanja. Obsega 34 knjig in nad 100 razprav. Zanj je dobil priznanje z imenovanjem v članstvo enajstih akademij in znanstvenih inštitutov, med njimi v britansko in japonsko.

Za dopisnega člana SAZU je bil izvoljen 27. maja 1993.

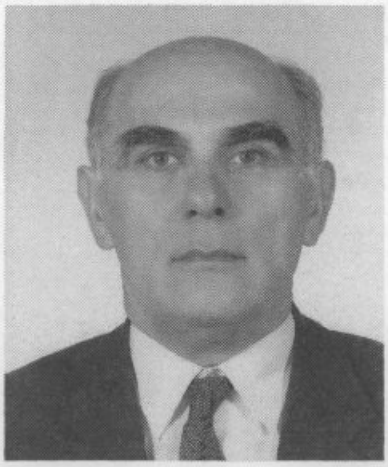

rojen 2. marca 1922 v Nikšiću v Črni gori, kjer se je tudi šolal. Konec l. 1938 se je pridružil jugoslovanskemu marksističnemu gibanju in v njem sodeloval nad pol stoletja. Po okupaciji l. 1941 se je takoj vključil v priprave na oboroženo vstajo in aktivno sodeloval v njej. Sredi 1942 se je pridružil 5. črnogorski proletarski brigadi in se z njo udeležil bitk na Neretvi in Sutjeski. Do konca vojne je ostal v enotah NOV Jugoslavije.

Po vojni (1945) se je v Beogradu vpisal na pravo in diplomiral l. 1949. Študij je nato nadaljeval in dokončal na inštitutu za družbene vede (1951). Doktoriral je na beograjski univerzi l. 1954.

Od 1951 do 1973 je delal na zgodovinskem inštitutu v Beogradu, kjer se je ukvarjal z raziskovanjem novejše jugoslovanske zgodovine, še posebej črnogorske. Dve leti (1957–58) je bil na specializaciji v Sovjetski zvezi na katedri za zgodovino južnih in zahodnih Slovanov zgodovinske fakultete moskovske univerze, kjer je v ruskih arhivih zbiral gradivo o posameznih balkanskih narodih.

1973 je bil izvoljen za člana črnogorske akademije in njenega prvega predsednika, kar je ostal celih deset let. Zatem je bil po prenehanju odgovorni urednik črnogorske redakcije Enciklopedije Jugoslavije. Je član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine in Akademije nauka i umetnosti Kosova.
Za dopisnega člana SAZU je bil izvoljen 10. marca 1977.

Najpomembnejša dela: *Stvaranje crnogorske države* (Beograd 1951), *Crna gora u ratu 1862* (Beograd 1963), *Rusija i aneksiona kriza 1908–1909, Dokumenti iz sovjetskih arhiva* (Beograd 1984), *Rusija i bosansko-hercegovački ustanak 1875–1878* (3 deli, Titograd 1985, 1986, 1988), *Danilo I. Petrović, knjaz crnogorski i brdski* (Beograd 1990), *Petar I. Petrović Njegoš* (Podgorica 1997). Objavil je nad 100 razprav, člankov in študij v različnih zgodovinskih in časopisih in glasilih.

rojen 10. septembra 1930, dr., redni profesor Pravne fakultete Univerze v Beogradu. Osnovno šolo in gimnazijo je končal v Beogradu. Diplomiral je na Pravni fakulteti v Beogradu l. 1956. Na isti fakulteti je l. 1963 doktoriral s temo *Formalne pogodbe v civilnem pravu*. Med podiplomskih izpopolnjevanjem in kasneje je večkrat študijsko bival v Parizu. V svoji univerzitetni karieri je bil imenovan na naslednja mesta: asistent, docent, izredni in redni profesor. Pod njegovim mentorstvom so bile napisane številne magistrske in doktorske naloge. Je dolgoletni predsednik sveta za podiplomski študij ter drugih delovnih in znanstvenih teles na fakulteti in univerzi, vodja dolgoročnih znanstvenih projektov in predstojnik Katedre za civilno pravo.

Je predsednik znanstvenega društva Srbije, ki ga sestavljajo štirje oddelki: naravno-matematične, tehnične, medicinsko-biološke in družbene vede. Ta ustanova, ki ima za sabo že 30 let znanstvenega dela, šteje 105 članov, ki predstavljajo znanstvene avtoritete na svojih področjih.

Je predsednik združenja pravnikov Jugoslavije, član francoskega društva za primerjalno zakonodajo v Parizu, arbiter v mednarodnih trgovinskih arbitražah in stalni arbiter Zunanjetrgovinske arbitraže v Beogradu. Je glavni in odgovorni urednik revije Pravni život in revije Scientific Review, glavni urednik in redaktor *Splošne enciklopedije prava*, katere priprava je v teku. Je predsednik uredniškega odbora biblioteke Klasiki jugoslovanskega prava (doslej je bilo objavljenih 13 knjig).

Za dopisnega člana SAZU je bil izvoljen 27. aprila 1987.

Za seboj ima prepričljivo bibliografijo, predvsem s področja civilnega in primerjalnega prava. Najobširnejše in najpomembnejše delo je *Obligacijsko pravo* (790 strani, 7 ponatisov). V njegovo bibliografijo so zajeti tudi referati z raznih kongresov, mednarodnih pravnih združenj, pa tudi na fakultetah v tujih državah. Njegove razprave in referati so bili v knjižni obliki objavljeni v francoščini, nemščini in angleščini.

rojen 1. junija 1940 v Trstu, kamor se je njegova družina po letu 1947 tudi izselila. Po maturi na slovenskem liceju se je vpisal na tržaško filozofsko fakulteto in tam l. 1966 diplomiral iz zgodovine. V naslednjih dveh letih se je izpopolnjeval na normalki v Pizi, nato pa še absolviral diplomatsko akademijo na Dunaju ter pod mentorstvom prof. Frana Zwittra l. 1978 doktoriral na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Na univerzi v Pizi je l. 1971 začel svojo akademsko kariero in jo nato nadaljeval v Trstu in Padovi. Tu je med l. 1986–96 predaval kot redni profesor zgodovine vzhodne Evrope na fakulteti za politične vede. L. 1996 pa se je vrnil v Trst, kjer je zasedel katedro za zgodovino slovanskih narodov na filozofski fakulteti. Ker se je na samem začetku svoje znanstvene poti usmeril v preučevanje mednarodnih odnosov, je že v šestdesetih letih začel raziskovati v številnih tujih arhivih. Kot štipendist avstrijske vlade, Sovjetske akademije znanosti, Humboldtove ustanove, Wilsonovega centra v Washingtonu in Nobelovega inštituta v Oslu je delal v nekaterih najbolj prestižnih evropskih in ameriških arhivih in bibliotekah. Kljub pogostim potovanjem na tuje se ni izognil kulturno-političnemu delu znotraj slovenske manjšine na Tržaškem. Od l. 1984 je predsednik Narodne in študijske knjižnice v Trstu, 1987–91 pa je bil predsednik upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča. Že dolgo je tudi stalni sodelavec slovenskega radia in Primorskega dnevnika. L. 1988 je za knjigo *Tito, Stalin in Zahod* dobil nagrado Kidričevega sklada, 6. junija 1995 pa je bil imenovan za dopisnega člana SAZU. Odkar je znova pridobil slovensko državljanstvo in stalno bivališče v Sežani, se je tudi aktivneje vključil v kulturno življenje v Sloveniji. 1996 je bil v okviru Znanstvenega raziskovalnega inštituta v Kopru imenovan za znanstvenega svetnika za področje sodobne zgodovine in zadolžen za vodenje raziskovalnega projekta Dinamika političnega dogajanja, ideoloških in kulturnih premikov ter družbeno-gospodarskih etničnih sprememb na Tržaškem v 19. in 29. stoletju.

Monografije: *Niccolò Tommaseo fra Italia e Slavia*, Marsillo, Benetke 1977; *Storia della Russia del XIX secolo (1800–1917)*, Vallardi-Piccin, Milano 1984; *Tržaški vozel, 1945–1980*, Založništvo tržaškega tiska, Trst 1984; *Tito, Stalin e l'Occidente*, EstLibris, Trst 1985; *Tito, Stalin in Zahod*, Delavska enotnost, Ljubljana 1987; *Il gran rifiuto. Guerra fredda e calda tra Tito, Stalin e l'Occidente*, EstLibris, Trst 1990 (druga razširjena izdaja); *Il giorno di San Vito. Jugoslavia*

1918–1992. Storia di una tragedia, Nuova Eri, Turin 1993; *Jugoslavija 1918–1992. Nastanek, razvoj in razpad Karadjordjevićeve in Titove Jugoslavije*, Založba Lipa, Koper 1995; *Serbi, Croati, Sloveni. Storia di tre nazioni*. Il Mulino 1995.

rojen 12. septembra 1935 na Dunaju. Na dunajski univerzi študiral zgodovino in germanistiko (1956–63), kjer je doktoriral (1963) in se habilitiral (1973). Bil je asistent na zgodovinskem inštitutu dunajske univerze, 1975 pa je postal redni profesor za novejšo in avstrijsko zgodovino na univerzi v Celovcu. 1985–91 je predaval kot gost na diplomatski akademiji na Dunaju, 1993 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. 27. maja 1993 je postal dopisni član SAZU, 1995 pravi član Avstrijske akademije znanosti.

Njegova glavna delovna področja so po času 19. in 20. stoletje, po prostoru Nemčija in habsburška monarhija oziroma Avstrija, po problematiki ustavna zgodovina, nacionalni problemi, nemško-avstrijski odnosi in avstrijska notranja politika. Podrobneje se je ukvarjal s pravno-organizacijskimi in socialnimi okviri avstrijske zunanje politike od marčne revolucije do l. 1918, z Maxom Hussarekom, predzadnjim ministrskim predsednikom stare Avstrije, z manifestom cesarja Karla z dne 16. oktobra 1918. Njegovo najpomembnejše delo je nedvomno skoraj 700 strani obsegajoča knjiga *Eine Chance für Mitteleuropa*, ki je s podnaslovom *Emancipacija meščanstva in propad države v habsburški monarhiji* l. 1997 izšla kot osmi zvezek avstrijske zgodovine, ki jo izdaja Herwig Wolfram.

Pomembno mesto v njegovem delu zavzema koroška zgodovina. V *Zborniku o katoliški obnovi in protireformaciji*, ki ga je izdal skupaj s Francetom M. Dolinarjem, M. Liebmannom in L. Tavanom (1994), je pisal o socialnih spremembah v Celovcu tistega časa. Pisal je tudi o katoliški cerkvi in narodnostnem vprašanju na Koroškem (1987), o koroškem gospodarstvu v 19. stoletju (1992), o Kärntner Sparkasse kot gospodarskem dejavniku Koroške (1985).

V l. 1970–92 je bil urednik serije *Protokolle des österreichischen Ministerrates po l. 1848*, ki ji je napisal tudi uvodni zvezek (1970). Je predsednik komisije za zgodovino habsburške monarhije pri Avstrijski akademiji znanosti in namestnik predsednika komisije za novejšo zgodovino Avstrije.

rojen 7. novembra 1922 na Rabu. Šolal se je v Šibeniku in Zagrebu, kjer je l. 1948 diplomiral na ekonomski fakulteti, zatem pa l. 1951 doktoriral iz ekonomskih znanosti.

Bil je načelnik in predsednik planske komisije Hrvaške od 1947 do 1950, potem je delal na ekonomski fakulteti v Zagrebu, kjer je l. 1951 postal docent, 1956 izredni profesor in 1962 redni profesor, kar je ostal do upokojitve l. 1991.

L. 1952 je ustanovil in nato do 1955 vodil ekonomski inštitut Hrvaške. Bil je državni sekretar v zveznem zavodu za planiranje (1956–60), nato direktor zavoda za planiranje Hrvaške (1960–62) in zatem eden od direktorjev zveznega zavoda za planiranje (1962–64).

Bil je poslanec v hrvaškem saboru in zvezni skupščini, podpredsednik zveznega izvršnega sveta (1970–74), predsednik hrvaškega izvršnega sveta (1974–78) in član predsedstva SR Hrvaške (1978–82).

Bil je tudi rektor univerze v Zagrebu (1966–68) in njen prorektor (1968–70).

Kot član komiteja za planiranje razvoja OZN v letih 1966–71 je bil soavtor dokumenta *Drugo desetletje razvoja OZN – obdobje 1971–1980* in soavtor dokumenta *Declaration of Prevention of Nuclear War*, ki je nastal v Pontifica Academia Scientiarum v Vatikanu l. 1982.

Sodeloval je na mnogih mednarodnih posvetovanjih in predaval na univerzah. V l. 1954 in 1955 je bil na specializaciji na londonski ekonomski šoli, v l. 1960 in 1961 na mančestrski univerzi, l. 1965 na kalifornijski univerzi, Berkeley, in na več študijskih potovanjih na Nizozemskem, v Sovjetski zvezi,. Franciji, Nemčiji, na Češkoslovaškem, Poljskem, v Indiji, na Kitajskem ter v drugih državah.

Jakov Sirotković je bil izvoljen za sodelavca Jugoslovanske akademije znanosti i umjetnosti l. 1952, za izrednega 1966 in za rednega člana 1975. Predsednik JAZU oz. HAZU je bil v od 1978 do 1991. Je dopisni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine od leta 1978.

29. marca 1979 je bil izvoljen za dopisnega člana SAZU.

Je član Fabian Society Velike Britanije, American Economic Association, International Income and Wealth Association in hrvaškega društva ekonomistov.

V l. 1966–76 je bil glavni urednik časopisa Ekonomist, od 1982 do 1991 glavni urednik Jugoslovanske enciklopedije Leksikografskega zavoda Miroslava Krleže.

Od l. 1980 je vodil Odsjek (prej Zavod) za ekonomska istraživanja Zavoda za društvene i povijesne znanosti HAZU.

Prejel je nagrado AVNOJ (1982), Božidarja Adžija (1962) in Mija Mirkovića (1964, 1967 in 1995). Dobil je več domačih in tujih odlikovanj in priznanj.

Pomembnejša dela: *Planiranje proširene reprodukcije u socijalizmu* (doktorska disertacija, Zagreb 1951), *Osnovni uvjeti i stupanj privrednog razvitka pojedinačnih područja u NR Hrvatskoj* (Zagreb 1955), *Metode ekonomske analize i ekonomska politika* (Zagreb 1956), *Problemi privrednog planiranja u Jugoslaviji* (Zagreb 1961), *Uvod u ekonomiku Jugoslavije* (v *Ekonomika Jugoslavije*; 8 izdaj, Zagreb 1966), *Teorija i politika ekonomskog razvoja* (več izdaj, Zagreb 1964–88), *Planiranje u sistemu samoupravljanja* (Zagreb 1976), *Društveno planiranje* (soavtor M. Mikić, Zagreb 1978), *Privredni sistem i ekonomska politika Jugoslavije* (4. knjiga Izabranih radova u 5 knjiga, Zagreb 1985), *Ekonomski razvoj Jugoslavije – od prosperiteta do krize* (Zagreb 1990), *Hrvatsko gospodarstvo 1945–1992 – Ekonomski uzorci sloma Jugoslavije i oružane agresije na Hrvatsku* (Zagreb 1993), *Zloupotreba ekonomije u Memorandumu SANU iz 1995* (Zagreb 1996), *Hrvatsko gospodarstvo* (Zagreb 1996).

rojen 25. novembra 1929 v Pančevu v Srbiji. Je B. Litt. i D. Phil. (Oxon), znanstveni svetnik, direktor muzikološkega inštituta SANU od 1958. Redni član SANU (1985), dopisni član JAZU oz HAZU (1986), dopisni član SAZU od 23. aprila 1987. Stalni sodelavec Matice srpske od 1987, sekretar njenega oddelka za scenske umetnosti in glasbo ter član izvršnega in upravnega odbora Matice srpske od 1991.

Znanstvenoraziskovalno delo usmerja k preučevanju stare bizantinske in slovanske, posebno srbske glasbe v rokopisih z nevmsko notacijo. Transkribira melodije z liturgičnimi besedili iz 15. do 18. stoletja, zlasti pesmi v čast srbskih svetnikov. Analizira njihove melodične in ritmične značilnosti in bogato duhovno vsebino besedil. Pesmi iz 15. stoletja je objavil v knjigi *Stara srpska muzika* (Muzikološki inštitut, Beograd 1975). Dosežke svojih raziskovanj je predstavil na domačih in mednarodnih znanstvenih posvetovanjih in kongresih ter s študijskim zborom muzikološkega inštituta SANU, ki ga je ustanovil 1969.

Z zborom je koncertiral v domovini, Angliji, Franciji (Alzas), Avstriji, Italiji, Grčiji, Zvezni republiki Nemčiji in Poljski. Posnel je ploščo *Stara duhovna muzika* (v dveh izdajah), ki predstavlja beneventansko, galikansko, gregorijansko, bizantinsko, glagoljaško, hrvaško, rusko, bolgarsko in srbsko glasbeno izročilo. V samostanu Staro Nagoričane iz 14. stoletja posnel film *Muzika srednjevekovne Srbije*. Objavljena je tudi zgoščenka *Stara srpska muzika* (1997).

Bil je član komisije za obrambo doktorskih disertacij v Oxfordu in na katedri za muzikologijo Filozofske fakultete v Ljubljani. Uredil je tri zbornike z mednarodnih znanstvenih posvetovanj, ki jih je organizirala *SANU (Kornelije Stanković i njegova doba, Život i delo Petra Konjovića, Život i delo Stevana Hrstića)*, dve monografiji (*Vlastimir Peričić, Višejezični rečnik muzičkih termina, Roksanda Pejović, Muzikolog Stana Djurić-Klajn*) in faksimilno izdajo Kornelije Stanković, *Srpsko narodno crkveno pojanje, knj. 1, 2, 3*. Je član več medstrokovnih odborov v SANU. S sodelavci je postavil stalno razstavo *Stara srpska muzika* v fruškogorskem samostanu Velika Remeta.

Ruski patriarh Pimen ga je (1974) odlikoval z redom sv. Vladimirja (III. stopnje). Odlikovan je bil z redom sv. Save I. stopnje (1990), z redom romunskega patriarha Teoktista (1995).

Od 1969-89 je predaval na jugoslovansko-nemških zborovskih tednih izmenično v Vrnjački Banji, Remscheidu, Bad Waldsejeu, Trossingenu, Marktoberdorfu.

Na dvajsetih jugoslovansko-nemških zborovskih tednih je bil odlikovan s križem zaslug z lento Nemčije. Leta 1992 je predaval na šestih poletnih duhovnih akademijah v samostanu Studenica, na poletnih šolah »Korneliju v spomin« v Sent Andreji, Sremskih Karlovcih, po samostanih in krajih v Srbiji.

S ciklom predavanj o bizantinski in stari srbski glasbi ter o nevmski notaciji je nastopil na glasbeni akademiji Franz Liszt v Budimpešti (septembra 1991) in v Marlu (Nemčija, maj 1992). S predavanji in referati je sodeloval na mednarodnih seminarjih, kongresih in na univerzah v Bukarešti (1991), na Princetonu in v Virginiji (1992), Chicagu (1994, 1995, 1996), Marketoberdorfu (Nemčija, 1995), v samostanu Maria Rikenbach (Švica, 1996) in v Turkuju (Finska, 1997).

Poglavitna dela: *Die orthodoxe Kirche*, v Religiöse Autoritäten und Musik (Kassel 1984), *Persönliche Erinerungen an Egon Wellesz*, v Egon Wellesz, Studien zur Wertungforschung (17. zv., Wien-Graz 1986); *Vuk Karadžić und die Musik*, v Vuk Karadžić im europäischen Kontext (Heidelberg 1990); *Stara srpska muzika*, v Glas SANU 26 (Beograd 1992); *The Phenomenon of Oral Tradition in Transmission of Orthodox Liturgical Chant* (Budapest 1992); *Cerkveno pojanje i crkvena muzika* (Novi Sad 1995); *Aspects and Principles of Adaptation of the Church Slavonic Texts to the Byzantine Melodic Formulae*, v Laborare fratres in unum (Hildesheim 1995); *Stihire u čast srpskih svetitelja u hilandarskim neumskim rukopisima*, v Proučavanje srednjevekovnih južnoslovenskih rukopisa (Beograd 1995); *The Theological Dimension of Liturgical Music from an Orthodox Perspective* (Turku 1997).

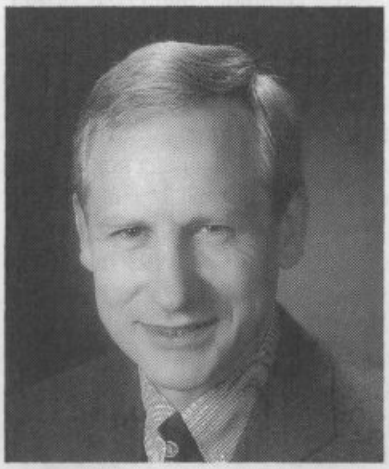

rojen 14. decembra 1938 v Trstu. Na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani je diplomiral 1962. Kot štipendist bavarske vlade in pozneje družbe Maxa Plancka je študije nadaljeval v Münchnu, kjer je na pravni fakulteti l. 1968 promoviral s temo *Konkurenčno pravo Jugoslavije v primerjavi z nemškim pravom*. Po nekaj letih praktičnega dela v odvetništvu se je zaposlil v inštitutu Maxa Placka za inozemsko in mednarodno patentno, avtorsko in konkurenčno pravo v Münchnu. Najprej je delal kot znanstveni sodelavec, pozneje kot referent in vodja oddelka, odgovoren za evropsko in mednarodno patentno pravo, pravno zaščito biotehnoloških izumov in pravo izumov v delovnem razmerju. Obenem je znanstveni predstojnik biblioteke tega inštituta. 1986 ga je Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani habilitirala in izvolila v naslov rednega profesorja.

Dr. Straus je vrhunski strokovnjak svetovnega ugleda za celotno področje intelektualne lastnine in konkurenčnega prava. Poseben ugled si je pridobil s teoretičnim in konzultantskim delom na področju celovite pravne obdelave biotehnologije in genetskega inženiringa, ki predstavlja vodilni steber sodobne naravoslovne znanosti. Po vsebini posega njegovo delo tudi na področja družboslovnega, sociološkega in psihološkega raziskovanja.

Je član najpomembnejših mednarodnih znanstvenih združenj s področij, ki jih proučuje, pomemben pa je tudi kod pedagog. Kot gostujoči profesor je v letih 1989, 1992, 1994, 1996 in 1998 predaval na Cornell University, Ithaca, New York. Od leta 1990 redno predava predmet Evropsko in nemško patentno pravo na pravni fakulteti univerze v Münchnu, kjer ga je 1998 bavarsko ministrstvo za znanost imenovalo za častnega profesorja (t. i. Honorarprofessor). V okviru podiplomskih študijev predava tudi na pravni fakulteti univerze in na Eidgenössische Tehnische Hochschule v Zürichu.

Prof. Straus posveča posebno skrb stikom s Slovenijo. Pogosto predava na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, predaval pa je tudi na Ekonomski fakulteti in na SAZU. Kot sodelavec inštituta Maxa Plancka je omogočil pridobitev štipendij mnogim slovenskim pravnikom v ZRN. Straus je bil tudi glavni avtor načrta modernega slovenskega Zakona o pravicah industrijske lastnine iz delovnega razmerja, ki ga je državni zbor Republike Slovenije sprejel l. 1995. Deluje tudi kot mentor za doktorske disertacije in magistrska dela.

Visoko kvalitetno delo, ki ga je dr. Straus opravil v študijah organizacij WIPO, OECD, Komisije Evropske unije, UNIDO, UNCTAD in Svetovne banke, mu je prineslo vrsto priznanj in nalog: med drugim je bil v l. 1993–95 predsednik International Association for the Advancement of Teaching and Research in Intellectual Property (ATRIP); je predsednik programske komisije International Association for the Protection of Industrial Property (AIPPI) in tudi predsednik njenega komiteja za biotehnologijo; je predsednik komiteja za intelektualno lastnino Human Genome Organization (HUGO) in kot edini pravnik član komisije za osnovna vprašanja genetskih raziskav Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG). V l. 1993 in 1994 je bil tudi član Advisory Panel for the Human Genome Project and Patenting DNA Sequences of the Office of Technology Assessment (OTA), Congress of the United States.

Skupščina SAZU je Jožeta Strausa 6. junija 1995 izvolila za dopisnega člana.

Kot avtor, soavtor ali izdajatelj je objavil 11 knjig in 158 razprav in recenzij. Imel je več kot 150 predavanj na vseh celinah. Kot izvedenec je pričeval pred odbori evropskega in avstrijskega parlamenta. Zadnji monografiji *The present state of the patent system in the European Union*, Luxemburg 1997 (pripravljena za komisijo Evropske unije), in *Genpatente – Rechtliche, ethische, wissenschafts- und entwicklungspolitische Fragen*, Basel/Frankfurt 1997 (pripravljena za znanstveno službo nemškega bundestaga), sta bili ne samo zelo odmevni, ampak sta tudi v dobri meri vplivali na zakonodajalca.

Slovenija je bila v veliki meri po zaslugi dr. Strausa prva od držav, ki niso članice evropskega patentnega sistema, zajetega v evropskem patentnem uradu v Münchnu, pogodbeno vključena v ta sistem. Vsebino naše zakonodaje je predstavil svetovni javnosti v vodilnih mednarodnih znanstvenih revijah. Dela J. Strausa so bila objavljena v 10 jezikih.

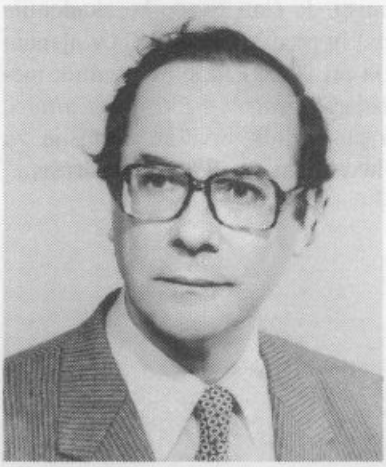

rojen 18. julija 1928 v Zagrebu. Diplomiral je na glasbeni akademiji (1953) in absolviral študij prava na pravni fakulteti (1954) zagrebške univerze. Prvi doktorat je napravil na pariški Sorboni (1962 – *Prvine sociologije glasbe,* drugega, državni doktorat na univerzi humanističnih ved v Strasbourgu, pa s tezo *Muzikologija in interdisciplinarnost* (1986). Raziskoval je v Centre National de la Recherche Scientifique v Parizu (1960–63), zatem je bil docent (1964), izredni (1970) in redni profesor (1976) muzikologije (estetike, sociologije in socialne zgodovine glasbe) na glasbeni akademiji univerze v Zagrebu. Bil je tudi gostujoči (1979), pridruženi (1980) in redni profesor (1986) na univerzi za humanistične vede v Strasbourgu. L. 1993 se je upokojil.

Bil je prvi, ki je dobil akademsko štipendijo Zlatka Balokovića (1967), ki jo podeljuje harvardska univerza (Cambridge, Massachusetts, ZDA). 1970 je ustanovil prvi trijezikovni (angleški, francoski, nemški) časopis za estetiko in sociologijo glasbe na svetu (International Review of the Aesthetics and Sociology of Music) in je še danes njegov urednik.

Doma je spodbudil ustanovitev prvega muzikološkega oddelka (1970) (in prvega muzikološkega zavoda) pri zagrebški glasbeni akademiji, zatem l. 1981 tudi zavoda za muzikološke raziskave (ki je danes Odsjek za povijest hrvatske glazbe na Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe na HAZU).

Od 24. aprila 1981 je dopisni član SAZU.

Poglavitna dela: *La musique expressive* (Pariz 1957), *Elementi sociologije muzike* (Zagreb 1964; 1969 poljski in 1971 francoski prevod), *Estetika evropske glazbe* (Zagreb 1978), *Music and Society. A Guide to the Sociology of Music* (New York 1987); približno 80 člankov in študij v hrvaščini, angleščini, francoščini, nemščini, katalonščini, slovenščini in italijanščini.

Bil je tudi urednik domačih in tujih časopisov, skupnih izdaj in posameznih knjig.

Udeležil se je mednarodnih znanstvenih posvetovanj: Berkeley (California), Bologna, Bruselj, Ljubljana, Rim, Rotterdam, Strasbourg, Uppsala, Zagreb.

Bil je podpredsednik (1977) in predsednik (1982–87) mednarodnega muzikološkega društva (Basel) in dosmrtni član njegovega sveta. Izredni (1973), nato redni (1983) član JAZU oz. HAZU in dolgoletni član njenega predsedstva ter tajnik VIII.

razreda, pa tudi član več njenih odborov in komisij. Je član Evropske akademije znanosti, umetnosti in književnosti od 1995 (Pariz) in predstavnik HAZU v njenem svetu. L. 1992 je bil pobudnik za evropski projekt pri HAZU in je predsednik njegovega odbora ter glavni urednik večjezikovne izdaje *Hrvatska i Europa. Kultura, znanost i umjetnost* (v petih knjigah). Je tudi predsednik hrvaške komisije za sodelovanje z Unescom od l. 1994 in predsednik hrvaškega muzikološkega društva.

II. RAZRED
FILOLOŠKE IN LITERARNE VEDE

rojen 13. maja 1927 v Zapužah, Ljubljana – Šiška, literarni zgodovinar in teoretik. 1946 je dovršil gimnazijo, 1951 diplomiral na Filozofski fakulteti ljubljanske univerze iz jugoslovanskih književnosti in jezikov, ruskega in nemškega jezika ter zgodovine. 1960 je napravil doktorat literarnih znanosti. Nazivni redni profesor za zgodovino slovenske književnosti.

Od 1951 do 1957 je bil asistent za slovensko literarno zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Od 1961 do 1972 urednik in tajnik Slovenske matice. Od 1972 znanstveni sodelavec, višji znanstveni sodelavec in znanstveni svetnik v Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani.

Od 6. junija 1983 je izredni, od 23. aprila 1987 redni član, od 1992 predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Od 1993 redni član, od 1995 legat, od 1996 senator Academiae Scientiarum et Artium Europaea v Salzburgu. Od 1994 dopisni član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti, od 1977 redni član Mednarodne akademije za energetiko v Moskvi.

Raziskuje slovensko književnost 19. in 20. stoletja, zlasti tri obdobja njenega razvoja – obdobje realizma, simbolizma in novejšo književnost – z vidika notranjega pristopa k umetnosti in v srednjeevropskem kontekstu.

Izdal je knjige: *Lirika Simona Jenka* (Ljubljana 1962), *Cankarjeva zgodnja proza* (Ljubljana 1976), *Simon Jenko* (Ljubljana 1979), *Problemi slovenske književnosti* (Ljubljana 1980), *Tipologija Cankarjeve proze* (Ljubljana 1983), *Ivan Cankar* (Ljubljana 1987), *Slovenska vojna proza 1941–1980* (z Marjanom Dolganom, Ljubljana 1988), *Študije o slovenski poeziji* (Ljubljana 1993), *Slowenische Literatur im europäischen Kontext* (Verlag Otto Sagner, München 1993), *Ivan Cankar – Ein slowenischer Schriftsteller des europäischen Symbolismus* (Slavica Verlag Dr. Anton Kovač, München 1997).

Uredil, z uvodi ali znanstvenim aparatom je opremil 25 knjig, med njimi 10 za zbirko *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* (Jenko, Kersnik, Cankar).

Objavil je več kot 250 znanstvenih razprav in prispevkov v nacionalnih in mednarodnih publikacijah in revijah, med drugim v Wiener slawistischer Almanach, Pannonia (Dunaj - Eisenstadt), Annales (Salzburg), Steirische Berichte zur Volksbildung und Kulturarbeit (Gradec), Helikon in Európai utas (Budimpešta),

Münchner Zeitschrift für Balkankunde, Zeitschrift für slavische Philologie (Heidelberg), Slovene Studies (Bloomington - Edmonton).

Od 1961 je član upravnega odbora Slovenske matice, od 1991 član Society for Slovene Studies (Kanada), od 1992 član Mednarodne komisije za zgodovino slavistike pri Mednarodnem slavističnem komiteju.

Od 1967 do 1996 je bil član uredniškega odbora Slavistične revije, od 1981 je glavni urednik zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev (DZS, Ljubljana), od 1986 sourednik zbirke Korespondence pomembnih Slovencev (SAZU), od 1993 član uredniškega odbora Slovene Studies (Edmonton, Kanada).

Uvrščen je v evropske in svetovne enciklopedije in leksikone, med drugim v *Who's Who in the World*, *Who's Who in Science and Engineering* (oboje New Providence), *Dictionary of International Biography* (Cambridge), *International Who's Who of Contemporary Achievement* (Raleigh), *International Who's Who of Intellectuals* (Cambridge), *The International Who's Who* (London), *World's Who's Who of Men & Women of Distinction* (Nagpur, Indija).

Udeležil se je z referatom mnogih nacionalnih in mednarodnih srečanj, kongresov in simpozijev, od mednarodnih med drugim v Zagrebu, Celovcu, Innsbrucku, Pragi, Madridu, Bostonu in Torontu.

Imel je več individualnih predavanj na univerzah v Zagrebu in Beogradu, ciklična predavanja v Interuniverzitetnem centru za postdiplomske študije v Dubrovniku (1985–86). V letnih semestrih 1978, 1984 in 1994 je bil gostujoči profesor na univerzi v Celovcu, 1991 na univerzi v Trstu. Od 1987 nastopa kot vabljeni predavatelj na univerzah v Bonnu, Frankfurtu ob Maini, Göttingenu, Münstru, Giessnu, Dresdnu, Marburgu ob Lahni, Mannheimu in Würzburgu.

Med njegova znanstvena, državna in institucionalna priznanja se uvrščajo: nagrada Sklada Borisa Kidriča (1975), ambasador Republike Slovenije v znanosti (1994) – red dela z zlatim vencem (1987), zlati častni znak svobode Republike Slovenije (1997) – Recherche de la Qualité Reda sv. Fortunata (1993), zlatna povelja humanizma Mednarodne lige humanistov (Sarajevo 1996) in Eques commendator ordinis sancti Gregorii Magni (Vatikan 1996).

Je častni član Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU (1995), Slavističnega društva Slovenije (1996), Ameriškega biografskega inštituta v Raleighu (1966 – International Cultural Diploma of Honor) in Society for Slovene Studies (ZDA, 1997).

rojen 11. oktobra 1930 v Ljubljani. Osnovno šolo je obiskoval v Celju, gimnazijo v Ljubljani in maturiral 1950. V letih 1950–54 je študiral klasično filologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. 1955–57 je poučeval na gimnaziji na Ptuju. 1958 promoviran za doktorja literarnih znanosti. Znanstveno in strokovno se je izpopolnjeval v Parizu, Heidelbergu, Ženevi, na Dunaju. 1958–62 zaposlen kot referent za znanstvene zavode na republiškem Sekretariatu za kulturo in prosveto. 1962–67 asistent, 1967–72 docent, 1972–78 izredni profesor, od 1978 redni profesor za latinski jezik in književnost (*venia legendi* tudi za grško književnost) na Filozofski fakulteti v Ljubljani. 1983–85 prodekan Filozofske fakultete v Ljubljani.

V letih 1981–1996 je v presledkih enajst semestrov predaval kot gostujoči profesor na univerzi v Gradcu. Kot gost je imel več predavanj tudi na univerzah v Padovi, Sieni, Pavii, Trstu, Novem Sadu, Skopju, Innsbrucku, Salzburgu, na Dunaju, v Heidelbergu, Mannheimu, Mainzu, Regensburgu, Gentu, Louvainu ter na znanstvenih inštitutih v Solunu, Beogradu, Novem Sadu, Comu.

Z referati je sodeloval na mednarodnih kongresih, simpozijih ali drugih znanstvenih srečanjih v Budimpešti, Constanti, Gentu, Klosterneuburgu, Rimu, Parizu, Berlinu, Assisiju, Gorici, Perugii, Palermu, Atenah, Bambergu, Louvainu, pa tudi na raznih znanstvenih in strokovnih srečanjih v Sloveniji, v bivši Jugoslaviji (v Dubrovniku, Novem Sadu, na Ohridu, v Zagrebu, Beogradu) in v zamejstvu (v Gorici, Trstu, Devinu, Gradežu, Celovcu, Tinjah).

Od leta 1974 dalje je sourednik časopisa *Živa antika* (v Skopju). V letih 1975–85 je bil član Mednarodnega biroja za probleme pouka klasičnih jezikov (v Gentu) in sourednik časopisa *Didactica Gandensia*. 1947–80 predsednik Društva za antične in humanistične študije Slovenije, 1980–83 predsednik Zveze društev za antične študije Jugoslavije, 1983–85 predsednik Društva slovenskih književnih prevajalcev. 1983–88 član pravopisne komisije pri SAZU. 1981–96 član odbora za novi slovenski prevod Svetega pisma. Od 1993 predsednik državne maturitetne komisije za latinščino.

1984 je bil izvoljen za člana Academiae Latinitati Fovendae (v Rimu), 1985 za dopisnega člana Accademie Properziane (v Assisiju), 27. maja 1993 za izrednega in 27. maja 1997 za rednega člana SAZU, 1994 za člana Inštituta za srednjeevrop-

ska kulturna srečanja (v Gorici), istega leta za člana Görres-Gesellschaft fur Pflege der Wissenschaft (v Kölnu). L. 1996 ga je SAZU imenovala za zastopnika Slovenije v Stalnem komiteju za humanistiko pri Evropski znanstveni fundaciji (v Strasbourgu).

Objavil je več zvezkov Literarnega leksikona (*Helenizem, Grške lirične forme in metrični obrazci, Antična poetika*), *Študije o Horaciju* (1993) ter ok. 200 člankov in razprav v mednarodnih, v nekdanjih jugoslovanskih in slovenskih znanstvenih in strokovnih revijah in publikacijah. V njih se je loteval predvsem problemov v zvezi z estetsko kompozicijo ter z etično usedlino antičnih pesniških umetnin, filozofskih in literarnih del (Homerjevih epov, grških tragedij, Aristotelove poetike in etike, Horacijevih Pesmi in Epistul, Prokopijeve zgodovine). Več razprav je posvetil tudi predstavitvi nekaterih slovenskih ali v Sloveniji živečih latinskih piscev (Hermann de Carinthia, Syferidus Suewus, Andreas Divus, Adam Bohorič, Tomaž Hren, J. A. Gladič, Gregor Dolničar, Valvazor) in klasičnih filologov, dalje raziskavam odmevov in sledov antike v slovenski književnosti (npr. v Brižinskih spomenikih, pri Vodniku, Kopitarju, Prešernu, Gregorčiču, Župančiču, Lovrenčiču). Uredil je zbornik razprav znanstvenega kolokvija ob 300-letnici Academiae Operosorum (1994).

Objavil je več prevodov grških in latinskih klasikov, med drugim izbor iz Homerjeve *Odiseje*, Heziodovi pesnitvi *Teogonija* in *Dela in dnevi*, Pindarovo in Sapfino liriko, več Ajshilovih in Sofoklovih tragedij, Herondove *Mimijambe*, Aristotelovo *Poetiko* in *Nikomahovo etiko*, izbor iz Prokopijevih zgodovinskih spisov, Ovidijeve *Metamorfoze*, verzificirane odlomke v *Zgodovini Langobardov* Pavla Diakona, anonimno *Conversio Caranthanorum et Bagoariorum*, več knjig Svetega pisma (*Tobit, Judit, Estera, Apostolska dela*). K omenjenim prevodom je napisal tudi spremne študije in izčrpne opombe. Priredil in z uvodnimi študijami je opremil nove izdaje nekaterih Sovretovih prevodov (Teofrastovi *Značaji*, *Dnevnik cesarja Marka Avrelija*, Avguštinove *Izpovedi*).

Za prevod *Rimske lirike* je prejel Sovretovo nagrado (1969), za prevod Plavtovih komedij pa nagrado Prešernovega sklada (1972).

rojen je bil 29. septembra v Dramljah pri Celju. Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju, realno gimnazijo v Celju in Brežicah (8. razred na Senovem), kjer je leta 1942 maturiral. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je od 1945 študiral ruščino in slovenščino ter kot pomožne predmete indoevropsko primerjalno jezikoslovje, francoščino, nemščino, srbohrvaščino in narodno zgodovino; diplomiral je jeseni 1949. Decembra 1949 je bil imenovan za asistenta v Inštitutu za slovansko filologijo Filozofske fakultete; 1960 je bil izvoljen za predavatelja za ruski jezik, 1966 za višjega predavatelja in 1980 za izrednega profesorja za isti predmet. Od 1977 do 1983 je bil predstojnik katedre za ruski jezik in književnost, od 1976 do 1980 predstojnik Oddelka za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. Od 1983 do upokojitve 1989 je bil znanstveni svetnik v Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in upravnik inštituta.

Od 23. maja 1985 je bil izredni, od 18. maja 1989 je redni član SAZU.

V šolskem letu 1953/54, ko je bil lektor za slovenščino na univerzi v Göttingenu, se je tam strokovno izpopolnjeval v ievr. in slov. seminarju; 1957 se je udeležil poletnega seminarja za poljski jezik v Varšavi, 1959 pa je v Krakovu pol leta študiral splošno jezikoslovje in polonistiko (Kuryłowicz, Milewski, Klemensiewicz). V rusističnem jezikoslovju se je izpopolnjeval na univerzah v Moskvi, Leningradu in Minsku (1962, 1963, 1969, 1973, 1978); udeležil se je poletnih seminarjev za bolgarščino, makedonščino, češčino, gornjo in doljno lužiščino, romunščino (Sofija, Ohrid, Praga, Budišin, Sinaja). Na podlagi razprav *Poglavja iz slovenske antroponimije* je 1978 dosegel doktorat jezikoslovnih znanosti.

Od 1955 je z referati sodeloval na slovenskih in jugoslovanskih slavističnih zborovanjih in kongresih ter od 1977 do 1987 na jugoslovanskih onomastičnih konferencah (kot član medakademijskega odbora za onomastiko je leta 1981 pripravil simpozij v Portorožu in izdal zbornik); udeležil se je prvega povojnega mednarodnega slavističnega srečanja v Beogradu (1955) in z referati rednih mednarodnih slavističnih kongresov v Pragi (1968), Varšavi (1973) in Zagrebu - Ljubljani (1978). Aktivno je sodeloval še na več drugih mednarodnih znanstvenih srečanjih; 1971 v Velikem Trnovu (Bolgarija) in Moskvi – o jezikovni interferenci, 1979 v Varšavi – o Baudouinu de Courtenayju, 1980 v Evanstonu (ZDA) – o Jerneju Kopitarju, 1981 v Göttingenu – o jugoslavistiki v ZRN, 1991 na Dunaju in v Ljubljani – o Francu Miklošiču, 1994 v Ljubljani – o Brižinskih spomenikih.

Od ustanovitve Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture za tuje slaviste je bil član pripravljalnega odbora (1965–83); na seminarju sodeluje s predavanji, v letih 1968 in 1977 pa je bil njegov predsednik; 1977. je ob seminarju organiziral mednarodni simpozij s tematiko Aktualni problemi slovanskega jezikoslovja s posebnim ozirom na delovno področje Rajka Nahtigala. Od 1979 sodeluje pri mednarodnih srečanjih Obdobja v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi. Imel je več javnih predavanj (SAZU, Lingvistični krožek FF, Slovenska matica) o pomembnih slavistih in slovenistih (Baudouin de Courtenay, Lucien Tesnière, Franc Miklošič, Maks Pleteršnik, Vatroslav Oblak, Rajko Nahtigal, Fran Ramovš).

V začetku šestdesetih let je v Inštitutu za slovenski jezik SAZU sodeloval v razpravah o konceptu *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*; član glavnega uredniškega odbora SSKJ je bil v letih 1972–73 in od 1984 do izida zadnje knjige 1991 (od 1986 njegov predsednik). Bil je sourednik Jezika in slovstva (1961–64) ter njegov glavni in odgovorni urednik (1970–73); jezikoslovni sourednik Slavistične revije je bil v letih 1966–70 in 1976–80. Od 1977 do 1994 je bil član uredniškega odbora mednarodne revije Russian Linguistics. Pri *Enciklopediji Slovenije* je bil od 2. do 8. knjige urednik za jezikoslovje; V ES 1–11 je sodeloval z biografskimi in stvarnimi članki.

Kot gost je predaval na več tujih univerzah: Ann Arbor (poletni tečaj 1963), Minsk (1969, 1978), Pariz (1971), Regensburg (1977, 1979, 1993), Varšava (1980), State College, Pensilvanija (1980), Madrid (1982), Mannheim, Giessen, Marburg, Köln, Münster (1991), Tübingen (1993), Dunaj (1993). V letnem semestru 1981 je na univerzi v Celovcu predaval slovansko jezikoslovje, na slavističnem oddelku tržaške univerze pa štiri leta slovansko filologijo (1982–86).

Bil je član jugoslovanskega medakademijskega odbora za onomastiko in odbora za leksikologijo in leksikografijo (1983–90) in član znanstvenega sveta za humanistične vede pri Raziskovalni skupnosti Slovenije; od 1979 je član upravnega odbora in knjižnega odseka Slovenske matice in od 1983 član znanstvenega sveta Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša.

Je častni član Slavističnega društva Slovenije in prejemnik listine ZRC SAZU (1996); leta 1993 je bil odlikovan s srebrnim častnim znakom svobode Republike Slovenije.

rojen 13. aprila 1930 v Ljubljani, literarni zgodovinar in teoretik.

Šolal se je na klasični gimnaziji v Ljubljani, tu končal univerzitetni študij, smer čista filozofija, bil med leti 1955 in 1958 asistent pri stolici za filozofijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, med leti 1966 in 1969 uradnik na izvršnem svetu Slovenije, 1976 ravnatelj Drame SNG, sicer pa urednik različnih revij, tudi glavni urednik Perspektiv, prevajalec iz nemščine (Lukacs *Razkroj uma*), iz francoščine (D'Alamberta), asistent in dramaturg pri filmu, dramaturg v vseh slovenskih gledališčih, režiser pri Odru 57, režiral Zajčevo dramo *Otroka reke*, 1962, Kozakovo *Dialogi*, 1963, v Beogradu v Ateljeju 212 Kozakovo *Afero*, 1962. Pisal je članke o kulturni politiki, filmu, glasbi, slikarstvu, polemike različnih vrst, filozofske razprave, predvsem pa se je ukvarjal z literarno zgodovino in teorijo; s tega področja je objavil okrog 70 knjig.

Objavljal je razprave in knjige o poeziji – liriki, prozi in dramatiki. Prva objava v Mladinski reviji 1946, kritika Ingoličeve knjige novel *Pred sončnim vzhodom*, nato pisanje gledaliških kritik v reviji Novi svet (1949–53), esejev v reviji Beseda (1953–54); od tedaj naprej pa v skoraj vseh slovenskih revialnih in dnevnih publikacijah.

Med leti 1958 in 1960 je bil v preiskavi zaradi suma sovražne propagande zoper jugoslovansko družbeno ureditev, večkrat brez službe, v glavnem pa se je preživljal kot svobodni umetnik. Leta 1985 je prejel nagrado Prešernovega sklada, vendar nagrade ni sprejel. Enako tudi ne nagrade za scenarij kratkega filma o Edvardu Kocbeku; drugih nagrad ni dobil.

Leta 1981 je doktoriral na temo *Cankarjeva dramatika*, leta 1982 se je habilitiral kot redni profesor za dramaturgijo, 30. maja 1991 bil sprejet kot izredni in 6. junija 1995 kot redni član SAZU.

Državnih in drugih odlikovanj ni prejel. Živi kot upokojenec na Krasu, v vasi Avber.

rojen 9. marca 1931 v Ljubljani, dr. literarnozgodovinskih ved, redni profesor za primerjalno književnost in literarno teorijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

1956 diplomiral na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete v Ljubljani, tu 1969 doktoriral s temo *Prešeren in evropska romantika*. Od 1953 do 1957 bil sourednik revije Beseda, 1959–63 dramaturg ljubljanskega Lutkovnega gledališča, 1960–62 sourednik revije Perspektive, 1963–70 profesor za slovenski jezik s književnostjo na VII. gimnaziji v Ljubljani. 1970 bil izvoljen za izrednega profesorja na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete v Ljubljani, leta 1975 za rednega profesorja; predstojnik tega oddelka v letih 1976-86 in 1990.

Izredni član SAZU od 10. marca 1977, redni član od 6. junija 1983.

Predsednik izvršilnega odbora Društva za primerjalno književnost SR Slovenije v letih 1973–76 in 1984–86; upravnik Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede SAZU 1980–83; predsednik Znanstvenega sveta tega inštituta 1984–95; član strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje od 1988; predsednik žirije Jurčičevega sklada 1993; član Nacionalnega kurikularnega sveta 1995; predsednik sveta Kulturnega foruma 1995; predsednik programske komisije Sveta RTV Slovenije 1997.

Njegovo strokovno in znanstvenoraziskovalno delo zajema številna področja. V letih 1950–60 se je posvečal predvsem literarni kritiki, pisal že tudi o načelnih problemih literarne teorije, estetike in filozofije. Po letu 1960 je svoje delo usmeril v literarno zgodovino in literarno teorijo, pretežno s stališč primerjalne književnosti. V središču teh prizadevanj je bilo najprej prešernoslovje: v letih 1965–66 je uredil Prešernovo *Zbrano delo* v dveh knjigah, izdal knjigo interpretacij *Prešernov pesniški razvoj* (1966, srbski prevod 1968), 1970 knjigo *Prešeren in evropska romantika*, 1991 študije *Prešeren in njegova doba* in 1994 *Neznani Prešeren*. O Prešernovih sodobnikih je napisal monografiji *Matija Čop* (1979) in *Valentin Vodnik* (1990), uredil Vodnikovo *Zbrano delo* (1988), Čopovo *Izbrano delo* (1973) ter *Pisma in spise* (1983). Sodeloval je pri urejanju Cankarjevega *Zbranega dela* s pripravo sedmih knjig z opombami (1967–75), o Cankarju je objavil več obsežnih študij; izbor razprav o sodobni slovenski literaturi je objavil v knjigi *Moderna misel in slovenska književnost* (1983). V letih 1964–77 je za zbirko Sto romanov prispe-

val 21 študij o romanih Hemingwaya, Wilda, Camusa, Joycea, Th. Manna, Grimmelshausna, Hoffmanna, Lermontova, Turgenjeva, Faulknerja idr. Problemom filozofije umetnosti, literarne teorije in vede je posvetil samostojne knjige in knjižne razprave: *Znanost in ideologija* (1970), *Marksizem in problemi literarnega vrednotenja* (1983), *Primerjalna zgodovina slovenske* literature (1987), *Na poti v postmoderno* (1995). V zbirki Literarni leksikon, ki jo izdaja Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU, je objavil monografske študije *Literatura* (1978), *Romantika* (1980), *Morfologija literarnega dela* (1981), *Roman* (1983), *Razsvetljenstvo* (1986), *Predromantika* (1987), *Literarne tipologije* (1989), *Lirika* (1993), *Postmodernizem* (1995); od 1981 je glavni urednik te zbirke. Bil je predsednik uredniškega odbora znanstvenokritične izdaje *Brižinski spomeniki* (1992, 1993), organizacijskega odbora mednarodnega simpozija o Brižinskih spomenikih (1994) in uredniškega odbora *Zbornika Brižinski spomeniki* (1996); je sourednik zbirke *Korespondence pomembnih Slovencev* pri SAZU. Iz območja filozofije, literarne teorije in zgodovine zajemajo snov njegovi učbeniki oziroma priročniki *Oris filozofije* (1967), *Temelji filozofije za gimnazije* (1973), *Pregled slovenskega slovstva* (1974), *Pregled svetovne književnosti* (1978), *Očrt literarne teorije* (1983) in *Književnost* (1989); večina jih je izšla v več izdajah. Pripravil je nekaj antologij slovenske in svetovne književnosti s komentarji in opombami. Kot urednik in avtor je sodeloval pri leksikonskih izdajah *Literatura* (1977 in več izdaj) ter *Slovenska književnost* (1982, 1996). Od 1982 je bil urednik za književnost pri *Enciklopediji Slovenije*, od 991 je predsednik njenega glavnega uredniškega odbora.

rojen 20. aprila 1944 v Sodni vasi pri Podčetrtku; redni profesor eksegeze Stare zaveze na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani.

Gimnazijo je obiskoval v Vipavi in tam maturiral 1963, diplomiral in magistriral 1970 na Teološki fakulteti v Ljubljani. 1970–76 je študiral na Bibličnem inštitutu v Rimu in na francoski biblični in arheološki šoli v Jeruzalemu; 17. marca 1976 je v Rimu dosegel doktorat iz bibličnih ved z disertacijo *Der Merismus im Biblisch-Hebräischen und Nordwestsemitischen*. 1979/80 in 1981/82 je študiral na Hebrejski univerzi v Jeruzalemu in tam dosegel doktorat iz filozofije z disertacijo *Antithetic Structure in Biblical Hebrew Poetry*. 4. oktobra 1986 je na Sorboni dosegel kombinirani doktorat z disertacijo *La justice (sdq) de Dieu dans la Bible hébraïque et dans l'interprétation juive et chrétienne*: iz zgodovine religij - religijske antropologije (za Sorbono) in iz teologije (za Katoliški inštitut).

Od 1976 dalje predava eksegezo Stare zaveze in biblično teologijo na Teološki fakulteti v Ljubljani in na enoti v Mariboru: od 1976 do 1978 kot honorarni predavatelj, od 1978 do 1988 kot docent, od 1988 do 1992 kot izredni profesor, od 1992 dalje kot redni profesor. Od 1987 dalje je predstojnik biblične katedre, od 1993 dalje tudi predstojnik Inštituta za svetopisemske vede. 1987–89 je bil prodekan Teološke fakultete v Ljubljani. Od marca do septembra 1990 je gostoval na univerzi v Cambridgeu (Anglija). Od rimskega študija dalje poleti vsako leto na študiju po evropskih knjižnicah, večinoma v Cambridgeu, Londonu, Münchnu, Oxfordu, Zürichu. V poletnem semestru 1992 in 1995 je bil na študijskem dopustu v Jeruzalemu (Hebrejska univerza, Ratisbonne, Ecole Biblique).

30. maja 1991 je bil na skupščini SAZU izvoljen za izrednega člana v razredu za filološke in literarne vede (II. razred). 27. junija 1993 je bil izvoljen za rednega člana Evropske akademije znanosti in umetnosti, 6. junija 1995 za rednega člana SAZU. 1996 je bil imenovan v Akademski forum Združenih bibličnih družb za prevajanje Svetega pisma v Evropi in na Bližnjem vzhodu.

Težišče znanstvenega dela je raziskovanje literarnih in retoričnih značilnosti semitskega, posebej klasičnega hebrejskega slovstva ter temeljnih teoloških tem, kot so pravičnost in razmerje med krivdo, kaznijo ter odpuščanjem. Od l. 1980 je strokovno in organizacijsko vodil pripravo novega slovenskega prevoda Svetega pisma. Od začetka leta 1995 dalje je v imenu SAZU, obeh slovenskih univerz in

vseh glavnih svetovnih svetopisemskih združenj organiziral Mednarodni simpozij o interpretaciji Svetega pisma, ki je skupaj s spremljevalnimi kulturnimi prireditvami od 17. do 20. septembra 1996 potekal v Cankarjevem domu v Ljubljani ob izidu novega slovenskega prevoda Svetega pisma. Na simpoziju je z referati sodelovalo 90 strokovnjakov, večina iz tujine. Sad tega dela je dvojezična programska knjiga (200 str.). V l. 1997 je kot urednik po enotnih pravilih pripravil za tisk 70 najpomembnejših prispevkov v posebnem zborniku *Interpretation of the Bible* (izdala SAZU, Ljubljana 1998).

Vse tri disertacije so objavljene v tujini v osrednjih strokovnih znanstvenih serijah (Rim, Leiden, Freiburg v Švici, Göttingen). V tujih revijah je izšlo 33 poročil in ocen o teh delih. Kot soavtor (skupaj s Terezijo Snežno Večko) je 1995 v Münchnu izdal monografsko delo *Divine and Human Faithfulness*. V glavnih evropskih in ameriških biblijskih, orientalističnih ter sorodnih revijah je objavil 22 znanstvenih razprav, doma preko 100 znanstvenih in strokovnih prispevkov v *Bogoslovnem vestniku* in v drugih revijah ter zbornikih, 60 strokovnih prispevkov v časopisju in 24 intervjujev.

Med domačimi publikacijami je doslej najobsežnejše delo: *Sveto pismo Nove in Stare zaveze. Slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov* (Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 1996), 1862 str.: organizacija in strokovna redakcija celotnega dela, izdelava osnovnih pravil, slovenska standardizacija geografskih in osebnih imen, revizija nekaterih predlog prevoda (1 Kr, 2 Kr, Iz, Vp, Sir); dalje avtorstvo: Predstavitev prevoda (str. 14–21); Splošni uvod (str. 23–43); Psalmi (str. 767–926), Žalostinke (str. 1063–1076).

Z referatom je sodeloval na številnih kongresih in simpozijih: v Zagrebu (1985), na Dunaju (1988), Leuvnu (1989, 1994), Parizu (1992), Cambridgeu (1995), Varšavi (1995), Jeruzalemu (1995, 1996, 1997 dvakrat). Imel je več individualnih predavanj na univerzi v Regensburgu (1981, 1987, 1988, 1994); od leta 1973 je vsako leto vodil dvotedenski seminar za absolvente Teološke fakultete v biblični deželi (Izrael, Sinaj, Jordanija); večkrat je bil na snemanju v Izraelu z RTVS za serije dokumentarnih televizijskih oddaj.

Predaval je v Lingvističnem krožku Filozofske fakultete v Ljubljani (1984, 1989), na SAZU (1994, dvakrat), na številnih seminarjih ali tečajih na različnih fakultetah in drugih ustanovah v Sloveniji.

17. decembra 1996 je prejel odlikovanje častni znak svobode Republike Slovenije »za zasluge na področju biblicistike in še posebej za zasluge pri novem, komentiranem prevodu Svetega pisma v slovenščino«.

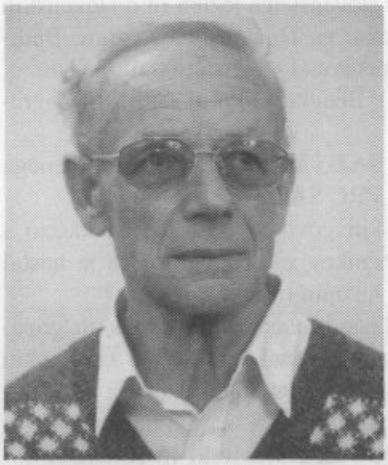

rojen 11. februarja 1916 v Horjulu, dr. phil., redni profesor Univerze v Ljubljani v pokoju in njen zaslužni profesor.

Diplomiral je na Filozofski fakulteti v Ljubljani februarja 1940, promoviral junija 1941. Od oktobra 1940 do maja 1941 je bil honorarni suplent na Škofijski gimnaziji. Med vojno je bil aktivist OF. Februarja 1942 je bil aretiran, zaprt in interniran v Italiji. Od julija 1944 je bil v partizanskem taborišču Gravina pri Bariju na kulturno-prosvetnem delu, nato pa v Bariju sourednik lista Domovina (skupaj z dr. F. Kozakom) in vodja Tehnike štaba NOV in POJ do aprila 1945. Do konca maja 1945 je bil član redakcije pri Državni založbi Jugoslavije v Beogradu. Od junija 1945 do januarja 1947 je bil šef kabineta ministrstva prosvete v Ljubljani, nato do novembra 1958 sodelavec v Dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik. Od l. 1958 je bil docent, od 1962 izredni in od l. 1967 redni profesor za zgodovino in dialektologijo slovenskega jezika na Filozofski fakulteti v Ljubljani do upokojitve l. 1978. Od 1978 do 1985 je bil honorarni redni profesor za oba predmeta. Prodekan Filozofske fakultete je bil od 1964 do 1966, dekan od 1968 do 1970.

Izredni član SAZU od 13. marca 1972, redni od 24. aprila 1981, štiri leta je bil tajnik II. razreda SAZU, dopisni član JAZU od 1986. Bil je član Medakademijskega odbora za jugoslovanske dialektološke atlase in komisije OLA, član delovne skupine in redakcije OLA pri Mednarodnem slavističnem komiteju v Moskvi in več let vodja fonetske sekcije OLA.

L. 1965 je kot predstojnik Oddelka za slovanske jezike in književnosti na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani ustanovil Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Na tem seminarju je tudi večkrat predaval in ga vodil.

V letih 1958 do 1968 je bil na Filozofski fakulteti mentor pri 350 A- in B-diplomskih nalogah iz slovenske dialektologije. Seznam teh nalog je izšel v SR 1986, str. 228–232.

Na SAZU je bil mentor vrsti v glavnem kandidatk slavistk pri njihovem magistrskem in doktorskem študiju.

Od začetka dela za Slovanski lingvistični atlas (OLA) je pri tem velikem projektu sodeloval in se do 1989 udeležil vseh delovnih zasedanj v Moskvi in drugih mestih po slovanskem svetu. Je avtor ali soavtor več kart v prvih zvezkih tega atlasa. Skupaj z J. Riglerjem in F. Benedikovo je organiziral mednarodno zasedanje OLA v Portorožu.

Na povabilo tujih univerz je imel o zgodovini slovenskega jezika in o slovenskih narečjih po dve predavanji v Celovcu, Innsbrucku, na Dunaju, v Leipzigu, Budišinu, Padovi, Vidmu, Rimu, Moskvi, Minsku, Krakovu (1), Amsterdamu in Oslu.

Aktivno se je udeležil slavističnih kongresov v Beogradu, Pragi, Sofiji in Zagrebu - Ljubljani.

Nekaj let je bil vodja dialektološke sekcije na SAZU in predsednik znanstvenega sveta Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

Izdal je kaseto s posnetki nekaterih slovenskih govorov (narečij) in kaseto s fonetično rekonstrukcijo jezika Brižinskih spomenikov v 11. stoletju, ko je nastal njihov prepis. Pri tem delu sta sodelovala dr. Fr. Jakopin in prof. J. Zor.

Glavno področje njegovega znanstvenega dela je preučevanje slovenskih govorov. Za *Slovenski lingvistični atlas* je na terenu zapisal okoli 200 slovenskih govorov, za *Slovanski lingvistični atlas (OLA)* pa 8. Dognanja tega dela je sproti objavljal v Slavistični reviji, Jeziku in slovstvu in drugih strokovnih publikacijah.

Med drugimi je opisal arhaične ziljske govore v Zgornjesavski in Kanalski dolini; opisal in razložil je posebnosti govora na Dovjem in v okolici; zgornjesavinjsko narečje je izločil iz savinjščine kot posebno narečno enoto; govore po severnih pobočjih Pohorja uvrstil med koroške remšniške; kraško narečje razložil kot sekundarno, nastalo po prekrivanju beneško-briške narečne osnove z notranjskimi narečnimi elementi; razjasnil nastanek gorenjskega monoftongičnega sistema in razvoj dolenjskega u < ou < o; na novo zapisal rezijanske govore in jih strnjeno opisal z nekaterimi novimi osvetlitvami in razlagami; opisal značilnosti govorov Baške grape v okolici Podbrda in Nemškega Ruta; obsoško narečje razložil kot nadaljnjo razvojno fazo beneškega nadiškega narečja ob stiku z rovtarskimi govori; razložil genezo govorov ob zgornji Kolpi (Osilnica) in v Istri.

Je soavtor nove karte slovenskih narečij in avtor knjige *Slovenska narečja* (1975), soavtor knjig *Slovenska krajevna imena* (1985), *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih lingvističnim atlasom* (1981), *Slovník slovanské lingvistické terminologie* (soavtor slovenskega dela, 1971) idr.

Nekatere od njegovih študij so: *Sistemi dolgih vokalnih fonemov v slovenskih narečjih, Konzonantni sistemi v slovenskih narečjih, Dialektična podoba Pohorja, Govori na Pivki, Slovenski govori v Istri in njihova geneza, Slovenska dialektična metatonija, Diftongizacija in monoftongizacija v slovenskih narečjih, Slovenski dialekti – temeljni vir za rekonstrukcijo razvoja slovenskega jezika* idr.

Odlikovan je bil z redom republike s srebrnim vencem (1980). Je častni član Slavističnega društva Slovenije.